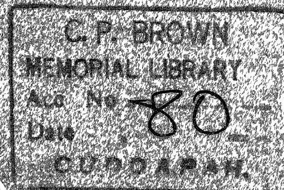
శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ

౧౯౩౧, ఆగస్టు—ఖర, శ్రావణము

సంపుటము ౭ సంచిక ౨

శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు
చెన్నపురి

విషయసూచిక

శ్రీరామకృష్ణ ప్రభ

చందాదారులకు

౧. పత్రిక ప్రతిమాసము 20-వ తేదీన వెలువరింపఁబడును. ఒక వారము, పదిరోజులు మించి ప్రతి మీకు అందకపోయినయెడల ఉత్తరము వ్రాయుఁడు.

౨. సంవత్సర చందా రు. 3 లు మాత్రమే. జనవరి నెల నుండిగాని జూలై నెల నుండిగాని చందాదారులుగఁ జేరవచ్చును. ఇతర మాసములలోఁ జేరదలచు వారికి జనవరి నెల నుండిగాని జూలై నెల నుండిగాని సంచికలు చేర్చిపంపఁబడును. విడిప్రతి రూ. ౦—౬—౦ లు. హిగిన్‌బాదంస్ వారి స్టాలులోఁగాని, మీ పత్రిక ఏజెంటును గాని అడుగుఁడు.

౩. ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు వీలైనంతవఱకు ఇంగ్లీషున వ్రాయుచు మీ చందాదారు సంఖ్య నుదాహరింపుఁడు. ఉత్తరములను "మేనేజరు, శ్రీరామకృష్ణప్రభ" అను చిరునామాకు వ్రాయుఁడు.

౪. చిరునామాయందు ఎట్టిమార్పుగలిగినను 10-వ తారీఖునకు ముందుగా మా కార్యాలయమునకుఁ దెలుపవలయును. లేనిచో, పత్రిక పూర్వపు చిరునామాకే పంపఁబడును.

వ్యాసకర్తలకు

౧. కేవలము నైతిక ధార్మిక వైజ్ఞానిక విషయకములైన వ్యాసములేకాక, సాహిత్యమునకును కవిత్వమునకును సంబంధించిన ఏ వ్యాసములైనను బంపవచ్చును. సులభ సుందరమగు గ్రాంథిక భాషలో వ్రాయవలయును.

౨. వ్యాసములు అచ్చులో మూఁడు పుటలకు మించరాదు. ప్రతినెల ఒకటవ తేదీకి వ్యాసములు మాకు అందవలెను.

౩. వ్యాసములను, విమర్శకుఁ బంపు గ్రంథములను, వినిమయముగఁ బంపెడి పత్రికలను "సంపాదకుఁడు, శ్రీరామకృష్ణ ప్రభ శ్రీరామకృష్ణ మిషన్ స్టూడెంట్స్ హోమ్, మైలాపూరు, చెన్నపురి" అను చిరునామాకు వ్రాసి పంపవలెను.

౪. వ్యాసము తిరుగఁ బంపఁబడవలయుననుచోఁ దగు పోస్టేజి చేర్చి పంపవలయును.

శ్రీరామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము ౮ } ౧౯౫౧ - ఆగష్టు : : ఖర - శ్రావణము { సంచిక ౨

ప్రార్థన

మోహన రాగము — ఆది తాళము

పల్లవి

బాల గోపాలకృష్ణ పాహి పాహి

అనుపల్లవి

నీలమేఘశరీర నిత్యానందందేహి

చరణములు

1. కలభ సుందర గమన కస్తూరిశోభితానన
నలినదళాయతనయన నందనందన
మిళిత గోపవధూజన మీనాంకకోటిమోహన
దళిత సంసారబంధన దారుణవైరి నాశన

2. యజ్ఞ యజ్ఞ సంరక్షణ యాదవవంశాభరణ
యజ్ఞఫల వితరణ యతిజనశరణ
అజ్ఞాన ఘనసమీరణ అఖిలలోక కారణ
అజ్ఞానదళితావరణ వేదాంత వాక్యప్రమాణ

3. వ్యత్యస్తపాదారవింద విశ్వవందిత ముకుంద
సత్యాఖండ బోధానంద సద్గుణబృంద
ప్రత్యస్తమితభేద కంద పాలితనంద సునంద
నిత్యద నారాయణతీర్థ నిర్మాలనంద గోవింద.

ఓం నమో భగవతే శ్రీరామకృష్ణాయ

శ్రీ రామకృష్ణ వచనామృతము—'మ.'

దక్షిణేశ్వర మందిరమున భక్తులతో శ్రీరామకృష్ణుడు

బుధవారము,
26 సెప్టంబరు, 1883.

బుధవారమున చాలవఱకు అందఱకును పనులుండుటవలన భక్తులు తక్కువగనే వచ్చుచుందురు. నేడు 'మ.' కు బడియందు ఒంటిగంట తరువాత సెలవు దొరకినందున మూడు గంటలకు దక్షిణేశ్వరమందిరమును జేరెను. కొన్ని దినములనుండియు రాఖాలు, లాటు శ్రీరామకృష్ణునియొద్దనే వసించుచుండిరి. రెండుగంటలకు పూర్వము కిశోరుడుగూడ వచ్చిచేరెను. శ్రీరామకృష్ణ గురుదేవుడు తనగదిలో చిన్నమంచముపై గూర్చొని యుండెను. 'మ.' వచ్చి నమస్కరించి యుపవిష్టుడయ్యెను. ఆతనిగూర్చి కుశలప్రశ్నము గావించిన పిదప శ్రీ గురుదేవుడు నరేంద్రుని విషయమును చర్చింప గడంగెను.

శ్రీరామ:—('మ.' తో) ''ఏమోయ్! నరేంద్రుని జూచితివా? (నవ్వుచు) నరేంద్రుడు నన్నుగుఱించి యిట్లుపలికెనట 'ఈయన ఇంకను కాళికాలయమునకుబోయి పూజాదులు గావించుచున్నాడు. సమస్తమును పరిపూర్ణమయినంతనే దేవాలయగమనము నాపివేయును'.''

''అపుడపుడు నాకడకువచ్చి తనకుటుంబమువారెల్లరు చెడ్డవారని చెప్పుచుండును. ఒకనాడు బండి గట్టించుకొని యిచటికి వచ్చెను. సురేంద్రనాథు డాబండి బాడుగ నిచ్చెను. అందుమీదట నరేంద్రుని అత్త సురేంద్రుని యింటికి వెళ్లి యాతనితో మిక్కిలిగా పోట్లాడెను.''

ఇట్లు పలుకుచు శ్రీరామకృష్ణ గురుదేవుడు తన మంచమునుండి దిగి ఉత్తరపు వసారాకు వచ్చిచేరెను. అచ్చట హాజ్రా, కిశోరుడు, రాఖాల్ మొదలగు భక్తులు కూర్చొని యుండిరి.

శ్రీరామ ('మ.' తో):— ఏమోయ్! ఈరోజు వచ్చితివి. బడిలేదా?

'మ.':—ఈరోజు ఒంటిగంట మొదలు మాకు సెలవు.

శ్రీరామ:—ఎందువలన నింత పెందలకడనే వదలిరి?

'మ.':—విద్యాసాగరుడు బడిని పరీక్షింప (ఇన్స్పెక్టుచేయ) వచ్చెను. ఆ బడి విద్యాసాగరునిది కాబట్టి బాలురకు ఆనందము కలిగించుటకై సెలవీయబడినది.

శ్రీరామ:—విద్యాసాగరుడు సత్యము నేల పాలింపడు?

'సత్యవచన్ పరస్త్రీ మాతృసమాన్ హైసే హరి నామిలేతో తులసీ ఝూట్ జవాన్.'

సత్యము లేనిచో భగవద్దర్శనము కలుగ నేరదు. సత్యమే యున్నచో భగవల్లాభము కలుగును. విద్యాసాగరు డా దినము వత్తునని పలికి రాలేదు.

పండితునకును సాధువునకును ఎంతయో తారతమ్యము గలదు. పాండిత్యముమాత్ర మున్నవాని మనస్సు కామినీకాంచనములపై ప్రసరించును. సాధువు మనస్సు హరిపాదపద్మములయందు లయించును. పండితుడు చెప్పున దొకటి చేయునది వేఱొకటి. సాధువు వాక్కును విడువనేరడు. ఎవరి మనస్సు హరి పాదలగ్నమై యున్నదియో వారి పనియు వారి మనస్సును సమసము వేఱు. కాశీయందు నానక్ సంప్రదాయస్థుడగు చిన్నసాధువును ఒకని జూచితిని. అతనికి సుమారు నీయంత వయస్సే. నన్నుజూచి నేనొకానొక ప్రేమీ సాధునని వచించెను. అచట వారికొక మఠము గలదు. ఒకనాడు నన్ను అచటికి దీసికొని పోయెను. వారి పీఠా ఒకానొక గృహిణి వలె కనిపించెను. నేనిట్లంటిని : 'మన కేయుపాయము గలదు?' అందుల కత డిట్లనియెను : 'కలియుగమున నారదీయభక్తియే యనుసరణీయము.' ఏదియో యొక గ్రంథమును బఠించుచుండెను. పఠనము ముగిసినంత నిట్లు పలికెను: 'జలే విష్ణుః స్థలే విష్ణుః విష్ణుః పర్వతమస్తకే సర్వం విష్ణుమయం జగత్.' చిట్టచివర 'శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతి ప్రశాంతిః' అని పలికెను.

''మఱియొకనాడు గీతాపఠనము చేయుచుండెను. కాని అత డత్యంత పూర్వాచార పరాయణుడు కాన విషయాసక్తులయెదుట శాస్త్రపఠనము చేయడు. నాతో మథురబాబు వచ్చియుండెను. అతనియెదుట గీతాపారాయణము గావింపరాదను తలంపున అతనిని వెనుక బెట్టి నాకభిముఖుడై కూర్చొని చదువ దొడగెను. 'కలియుగమున నారదీయభక్తియే తరణోపాయ'మని యీతని నోటివెంబడినే నేను వినియుంటిని.

'మ.' :—ఆ సాధువులు వేదాంతవాదులు కారా ?

శ్రీరామ.—ఔను, వారు వేదాంతవాదులే. అయినను భక్తిమార్గమునుగూడ అనుసరింతురు. అదియెట్లన 'కలియుగమున వేదమతమును 'తు, చ.' తప్పకుండ నాచరింపజాలము. ఒకడు 'గాయత్రీ పురశ్చరణము చేయు'డని నాతో జెప్పెను. అపుడు నే నిట్లంటిని : 'తాంత్రికశాస్త్రము నేనేల యనుసరింపరాదు. కలియుగమున తాంత్రికసాధనలే శక్తివంతములు.'

''వైదికకర్మలు మిక్కిలి కష్టములు. అటుపిమ్మట మనకు దాసత్వముగూడ. ఎవరిట్లు పండ్రెండేండ్లు దాసత్వము చేయుదురో వారు దాసులై పోవుదురని చెప్పబడియున్నది. ఏ యజమానుని సేవింతురో ఆతని రజస్తమోగుణములు జీవహింసావృత్తియు, విలాసజీవనమును తమ్ము జేరును. కేవలము దాసత్వమే కాదు, చివరికి 'పెంషన్' * గూడ పుచ్చుకొందురు.

ఒకప్పు డిచటికి వేదాంతవాదియగు సాధువొకడు వచ్చియుండెను. ఆతడు మేఘమును జూచి

* బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమునందలి దాసులు, తమ ఉద్యోగానంతరముగూడ వారి దాసులవలె పరిగణింపబడి పుచ్చుకొను పెంషన్ పద్ధతిని శ్రీరామకృష్ణులవారు వివరించుచున్నట్లున్నది.

నచో నృత్యము చేయును. గాలివాన యన్న అతనికి అత్యంతానందము. ధ్యానసమయమున నెవరేని సమీపించినచో నెంతయో కోపించు కొనువాడు. ఒకప్పుడు నే నాతనియొద్దకు బోయి తిని. నా గమనమువలన ఆతడు విసుగుకొనెను. ఎల్లప్పుడు 'బ్రహ్మసత్యము జగన్మిథ్య' యను విచారబుద్ధితో నుండువాడు. మాయవలన ప్రపంచము నానాకారములై కనుపించుచున్న దని వచించువాడు. చేత నెల్లప్పుడు prism వంటి గాజుముక్క (క్రకచాయతము) తో దిరుగుచుండువాడు. ఆ గాజుముక్కలోనుండి జూచిన బయలున నెన్నియో రంగులు కనుపించును. నిజముగా రంగులేమియు లేవు. అట్లే బ్రహ్మము తప్ప మరియేమియు లేదు. కాని మాయవలన, అహంకారమువలన నెన్నియో వస్తువులు గోచరించుచుండును. మాయ లేక ఆసక్తి యెక్కడ తన్నంటునో యన్న భయమువలన దేనినీ రెండుసార్లు చూచువాడు కాడు. స్నానమునకు బోవునపుడు ఏదేని పక్షి యెగురుటను జూచినచో అందుమూలమున విచారము నారంభించువాడు. అతడు వ్యాకరణముగూడ చక్కగా జదివినవాడు. 'దేవాలయమునందలి మేళముల శబ్దము విన్నంతనే యెవనికి బ్రహ్మసాక్షాత్కారము కలిగినదో అతడీ శబ్దము విన్నంతనే సమాధిస్థుడగు' నని చెప్పెడివాడు. అతడిచట మూడుదినములు గడిపెను.''

శ్రీరామకృష్ణ గురుదేవుడు ఈ సాధువులనుగూర్చి చెప్పుచు పరమహంసల యవస్థలను జూప మొదలిడిరి. బాలునివలె నడచిరి. ముఖమున ఆనంద ముప్పొంగుచుండెను. గాత్రము నుండి వస్త్రము జారిపడిపోయెను. నేత్రాంచలముల నానందము తాండవించుచుండెను. ప్రపంచముతో వారికి సంబంధము లేనియట్లుండెను.

శ్రీరామ:—('మ.' తో) నేను తోతాపురి యొద్ద వేదాంతము నేర్చుకొంటిని. బ్రహ్మ సత్యము జగన్మిథ్య. గారడివాడు గారడి చేయుచున్నాడు. మామిడిమొక్క మొలచెను. కాయలుగూడ గాచెను. కాని యిదంతయు గారడివిద్యయే. గారడివాడే సత్యము.

'మ.':—జీవితమే యేదో యొక గొప్ప నిద్దురవలె దోచుచున్నది. నేను చూచుచున్నది సమస్తమును సరిగా లేదని నాకు దోచుచున్నది. ఏ మనస్సుతో ఆకాశమును దెలిసికొనజాలనో అట్టి మనస్సుతోడనేగదా జగత్తును గనుగొనుచున్నాను. కావున నేనెట్లు సమస్తమును జక్కగా జూడగలను?

రామ:—ఇవన్నియు జూచుటకు మరి యొక మార్గము గలదు. ఆకసమును మనము చక్కగా కనుగొనుటలేదు. అది వెళ్లి భూమిని అంటుకొనుచున్నట్లు కనిపించుచున్నది. మనుష్యు డెప్పుడు సరిగా చూడగలడు? అతని మనస్సునకు టైఫాయిడు జ్వరము కలిగినవానికి వలె వికారము కలిగినది' అని పలుకుచు 'ఇది యేమి వికారము శాంకరీ! నీ కృపయే నాకు ధన్వంతరి' అని శ్రీరామకృష్ణు లొక పాట పాడ నారంభించిరి. పిదప, ఇది మనోవికారము కాక మఱి యేమి? చూచుచున్నావుకదా! సంసారులెట్లు కొట్లాడుచున్నారో! ఈ పోరాట మెందులకో యెవరును జెప్పజాలరు. ఎంతటి శాపవాక్కులు! ఎంతటి గోల? ఎన్ని చీవాట్లు?

'మ.':—నేనొకప్పుడు కిశోరునితో నిట్లంటిని: 'పెట్టె ఖాళిగా నున్నది. లోపల నేమియు లేదు. కాని యిరువురును పెట్టెను తమ తమ

వైపులకు నీడ్చుకొనుచున్నారు ఆ పెట్టెలో డబ్బు గలదని వారి యాశ. శరీరమే సర్వానర్థములకును మూలకారణము. ఇదంతయు దెలిసిన జ్ఞానులు ఈ కప్పును విడిచిన జాలునని తలంతురు.

శ్రీరామకృష్ణ గురుదేవుడు, 'మ.' కాళీ దేవ్యాలయమున కభిముఖులై పోవ నారంభించిరి.

శ్రీరామ:—ఈ సంసారము ఇంద్రజాలము మాత్రమేనా? ఇది ఆనందనికేతనముగూడ! శరీరమున్న నేమి? సంసారము ఆనందనికేతనము కావచ్చునుగదా!

'మ.':—నిరవచ్చిన్నానంద మెందున్నది?

శ్రీరామ:—అవును, నిజమే.

శ్రీరామకృష్ణ గురుదేవుడు కాళీ దేవ్యాలయము పురోభాగమును జేరెను; దేవికి సాష్టాంగ నమస్కారము గావించెను. 'మ.' కూడ నమస్కరించెను. శ్రీరామకృష్ణుడు దేవాలయమున కెదుట నున్న వసారాలో గూర్చొనెను. 'మ.' గూడ ఆయన దగ్గరనే కూర్చొనెను.

'మ.':—అట్లే యయినచో ఈ శరీరధారణమువలన ప్రయోజనమేమిగలదు? ఇదంతయు జూడ కొంత కర్మఫలితముల ననుభవించుటకే మనము జన్మించుచున్నట్లు గనుపించుచున్నది. ఏమి జరుగుచున్నదో ఎవరెఱుంగుదురు? మధ్య మనము పడిచచ్చుచున్నాము.

శ్రీరామ:—పెంటకుప్పలో బడినను చెనగగింజనుండి చెనగమొక్కయే మొలచును.

'మ.':—అట్లయినను అష్టబంధనములున్నవిగదా

శ్రీరామ:—"అష్టబంధనములు గావు; అష్టపాశములు! అవియున్న నేమి? భగవత్కృపకలిగినచో అవియన్నియు నొక్కత్రుటిలో తొలగును. వేయిసంవత్సరములనుండియు చీకటితోనిండియున్న గదిలోనికి దీపము దీసికొని వచ్చినంతనే అంధకారము తొలగిపోవునుగదా! అట్టిదియే యిదియును. కొద్దికొద్దిగా పోవునది కాదు. మంత్రవాది విద్యను జూచితివా? ఎన్నియో ముడులు వేయబడిన దారము నొక చివర నేదేని యొకచోట గట్టును. ఇంకొక చివర తనచేత బట్టుకొనును. తరువాత దానిని కొంత అటునిటు నాడించును. ఆ యూపుతో బాటు ముడులన్నియు విడిపోవును. కాని మరి యెవరైనను ఆ ముడుల విప్పవలయునని యెంతగా ప్రయత్నించినను వీలుపడదు. గురుకృప గలిగినచో ముడులన్నియు నొక్క ముహూర్తము మాత్రలో విడిపోవును.

"సరి, కేశవసేను డింతటి మార్పులు చేయుచున్నాడేల? ఇక్కడి కెన్నియోసార్లు వచ్చుచుండెడివాడు. సాధువులకు నమస్కారము చేయు పద్ధతియు నిచటనే నేర్చుకొనెను. మునుపు అతడు తనచేతుల జోడించియే నమస్కరించెడివాడు. నేనొకప్పుడు సాధువుల కట్లు నమస్కరింపరాదని యతనికి చెప్పితిని. ఒక సమయమున కలకత్తాకు ఈశానునితో బండిలో బోవుచుంటిని. అపుడతడు కేశవసేనుని విషయమును విని, 'ఇచ్చట (మీయొద్ద) నుండియే అన్ని 'చెక్కు'లును 'ప్యాస్' చేయించుకోవలయును. లేనిచో 'బ్యాంకు'లో డబ్బీయరు' అని చెప్పి నవ్వెను.

'మ.':-—ఇదంతయు నాశ్చర్యముతో వినుచుండెను. గురురూపమున సచ్చిదానందమే

చెక్కను 'ప్యాస్ ోయించును అని కొనెను.

శ్రీరామ :—విచారింపవలదు. భగవంతుని ఎవరు తెలియగలరు? భగవంతుని యంశమే ఈ బ్రహ్మాండమని శ్రీ తోతాపురియొద్ద విని యున్నాను.

హాజ్రా చాల విచారబుద్ధి గలవాడు. ఎన్నియో లెక్కలు గట్టును. పరబ్రహ్మమున నింతమాత్రమే జగత్తుగా మారినది. ఇంకను ఇంతమాత్రము మిగిలియున్నది. ఈ లెక్కలు వినునంతకు నా తల బ్రద్దలయ్యెడిది. 'నాకే మియు దెలియద'ని నే నెఱుగుదును. ఒకపుడు భగవానుడు చాల మంచివాడనియు మరియొక ప్పుడు చాల చెడుగనియును తలంచెడివాడను. ఆయననుగూర్చి నాకేమి తెలియును?

'మ.':—చిత్తము. ఆయన నెవరు గుర్తింప గలరు? బుద్ధిపరిమాణము ననుసరించి ప్రతి వారును ఆయనను దెలిసికొనుచుందురు. కాని అదియే సర్వమని తలచుచుందురు. మీరు చెప్పినట్లు చీమ పంచదార కొండదరిజేరి ఒక కణమును దీసికొనిపోవుచు మరలవచ్చి కొండం తయు దనయింటికి దీసికొనిపోవచ్చునని తలచు నట్లున్నది వీరి భావన.

శ్రీరామ:—ఆయన నెవరెఱుంగగలరు? ఆయనను గ్రహించుటకే నేను బ్రయత్నింపను. 'అమ్మా! అమ్మా!' యని ప్రార్థించుటయే నా పని. ఆమె కెట్లు తోచునో అట్లే చేయును. ఆమెకు దయ గలిగినచో నాకు సమస్తమును దెలుపవచ్చును. లేనిచో ఏమియు తెలుపక పోవచ్చును. పిల్లికూనవంటిది నా భావము. పిల్లిపిల్ల 'మ్యావు మ్యావు' మని యఱచును. పిమ్మట తన తల్లి యెచట నుంచునో అచటనే యుండును. ఒకప్పుడు గృహస్థుని పడకమీదను మరియొకప్పుడు వంటయింటి యందును నుంచును. చిన్నబిడ్డడు 'అమ్మా అమ్మా' యని యేడ్చును. తల్లి యైశ్వర్యమునుగూర్చి వాడెఱుగడు. తెలిసికొనుటకును ప్రయత్నము చేయడు. తన 'తల్లియున్న'దన్న విషయమే అతడెఱుగును. ఇతర విచారమేదియు నాతనికి లేదు. దాసి కుమారునకు సయితము 'తనతల్లి యున్న'దని తెలియును. యజమానుని కుమా రులతో పోట్లాట జరిగినను 'మా యమ్మతో జెప్పెదను. నాకును అమ్మ గలదు' అని వాడు పలుకును. నాకును సంతానభావమే కలదు.

హఠాత్తుగా శ్రీరామకృష్ణ గురుదేవుడు లేచి తనఱొమ్మున యిచేర్చి 'ఇందులో నేమయినను గలదా! ఏమందువు'? అని పలికిరి. 'మ.' యేమియు పలుకక మిన్నకుండెను.

శ్రీ శారదేశ్వరీయైనమః

ధర్మ పరిశీలన

వైదిక ధర్మాదర్శములు

శ్రీ వివేకానందస్వామి

(గతసంచిక తరువాయి)

ఈ భావమిచట సూక్ష్మరూపమున విశదీకరింపబడి, కట్టకడకు వ్యక్తిగతముకావింపబడినది. "ఆది నాతడొకడేయుండెను, ఆతడే సర్వేశ్వరుడు, ఈ విశ్వమున కతడే ఆధారభూతుడు. జీవుల సృష్టికర్త ఆతడే. శక్తికి మూలకంద మాతడే. అతని ఛాయయే జీవము. మరణము నాతని ఛాయయే. ఆతనినే దేవతలెల్ల పూజింతురు. ఆతనినిగాక వేరెవరిని మనమారాధింపగలము? హిమవసనావృత శీత నగశిఖరములాతని మహిమను జాటుచున్నవి. మహోత్తుంగతరంగ సంకీర్ణ సముద్రములాతని వైభవము నుద్ఘోషించుచున్నవి." వ్యక్తిగత భగవద్భావధోరణి యీ తీరుననడచినది. కాని నే నిప్పుడు మీతో జెప్పినట్లు, వారికిది నచ్చలేదు.

చిట్టచివరకు బహు విచిత్రస్థితి యొకటి మనకు గోచరించును. ఆర్యుల మానస మింతవరకును ఈ ప్రశ్నకు తగిన సమాధానమునకై బహిర్ప్రపంచమున బ్రయత్నించెను. తమకగుపడిన సూర్యచంద్ర నక్షత్రాదులనెల్ల వారు ప్రశ్నించిరి. ఎంతతరచినను, ప్రకృతియంతయు విశ్వ ప్రభువగు వ్యక్తిస్వరూపుని తప్ప వేరేమియును వారికి బోధింపజాలకపోయెను. ఇంతయేల? బాహ్యప్రపంచమున నుండి మనకు విశ్వశిల్పిభావముమాత్రమేలభింపగలదు. దీనినే విశ్వవిధాన సిద్ధాంతమందురు. ఈ వాదమంత సహేతుకమైనదికాదని మనకందరకును తెలియును. ఇదియొక చిన్నతనపుటూహ యనదగియున్నది. అయినను, బాహ్యప్రపంచమునుండి మనము తెలిసికొనగలిగినదీ యినుమంతమాత్రమే, యీవిశ్వమునకొకనిర్మాత యుండవలయునను విషయము మాత్రమే. కాని, యీ జగత్సమస్య కిది యెట్టి సమాధానమునుకాదు. ఈ ప్రపంచమునకు వలయు సామగ్రి అతనియెదుటనే యుండెను. ఈ భగవంతున కీయుపకరణములెల్ల కావలసియుండెను. ఇతడీ యుపకరణములచే పరిమితుడై యుండవలయుననెడిదే దీనికి ప్రబలమైన యాక్షేపణ. ఏయుపకరణములతో గృహనిర్మాత యొక గృహమును నిర్మించునో, ఆయుపకరణములు లేనిచో అతడా గృహమును నిర్మింపగలిగియుండడు. కనుక, అతడా యుపకరణ

ములచే పరిమితుడై యుండెను. వాని సాయముతో నతనికేది చేయసాధ్యమో అంతమాత్రమే అతడు చేయగలిగియుండెను. కనుక, (విశ్వ) విధానసిద్ధాంతమువలన మనకు లభించు భగవంతుడు, మనమెంత అనుకూలముగ నాలోచించినను, ఒక శిల్పి ప్రాయుడుమాత్రమే, అందునను పరిమితుడగు విశ్వశిల్పి. అతనికి స్వాతంత్ర్య మణుమాత్రమును లేదు. భారతదేశ మహర్షు లిదివరకే యీవిషయమును గ్రహించిరి. ఇతరులెందరో దీనితోడనే తృప్తిపడి యుండెడివారు. ఇతర దేశములలో నిట్లే జరిగినది. కాని యింతమాత్రముతో మానవునిమనస్సు ంతృప్తిపడియుండ జాలదు. ఆలోచనా పరులును విషయగ్రహణ పారీణులును ఈ స్థితితో తృప్తిపడియుండజాలక, ముందునకు పోగోరిరి. కాని, బుద్ధివిషయమున వెనుకబడిన వారీ పురోగాములను బలవంతముగ నదిమియుంచి, వారిని ముందునకు సాగనీయరైరి. హిందూమహర్షులు మంత్ర మోటమి నంగీకరించి, మూలబడి కూర్చునియుండు మనుష్యులుకారు. విశ్వసృష్టి సమస్య నెట్లైన సాధింపగోరి, వారిక బాహ్యప్రపంచమునగాక ఆంతరంగిక ప్రపంచమున తమ యన్వేషణ నారంభించిరి. బాహ్యప్రపంచము మనకు వేద్యమై, మతమును గురించి యేమైన తెలియుచున్నదనిన, అది కన్నులు మొదలైన యింద్రియములద్వారమున కాదని వారికి మొట్టమొదట స్ఫురించినది. ఇందుకు కారణమైన తమలోపమేమో తెలిసికొనవలయున నెడిదే వారికిప్పట్టున గల్గిన ప్రథమభావము. ఆ లోపము భౌతికమును, నైతికమునుగూడ నని మనము మున్ముందు గ్రహింపగలము. "నీ కీ విశ్వకారణము బోధపడదు. నాకును నీకును మధ్య హస్తిమశకాంతర భేదమేర్పడినది; ఎందుచేత? ఇంద్రియవిషయములనుగురించి నీవు ప్రసంగించుచు, ఇంద్రియగోచరములగు పదార్థములతోను, మతసంబంధమైన కర్మకలాపముతోను తృప్తిపడియుందువు. నేనన్ననో, వీని కతీతుడగు పురుషుని దెలిసికొనియున్నాను" అని యీ మహర్షులలో నొకడు నుడివెను.

నేను మీకు వ్యక్తీకరింప ప్రయత్నించుచున్న యీ పారమార్థిక భావాభివృద్ధితోపాటు పొడచూపిన వేరొక సన్నివేశమును గురించి స్వల్పముగ దెలుపగోరుచున్నాను. మన ప్రస్తుత ప్రపంచముతో దానికి సంబంధమేమియు లేక పోవుటచే, నే నా విషయమై విపులముగ ప్రస్తావింప నవసరములేదు. ఈ విషయము యజ్ఞాది కర్మల యభివృద్ధికి సంబంధించినది. పారమార్థిక భావపరంపరకంటె వేయిమడుంగు లెక్కువగ, ఈ కర్మకాండ పెరుగ నారంభించెను. పూర్వకాలపు ఛాందసములు నానావిధ కర్మతంత్రముల రూపమున మితిమీరి పెరిగి, హైందవ జీవితవికాసమునకు మహోపద్రవకరముగ పరిణమించి, నేటికిని మమ్ము ఆజన్మపరాధీనులుగ జేయుచున్నవి. అయినను, బహుప్రాచీనకాలమునుండియును, ఈ కర్మకలాపాభివృద్ధికి ప్రబల ప్రాతికూల్యము ఘటించుచుండినట్లు మనకు విశదము కాగలదు. కర్మకాండపట్ల గల అభిమానము నిర్ణీతసమయములం దాయావస్త్రములను ధరించుట, ఆయావిధమున భుజించుట, యీ మొదలైన బాహ్యమతాడంబరములను తప్ప వేరేమియు సూచింపదనునదియే, దీనికి వ్యతిరేకముగ బయలుదేరిన యాక్షేపణ. మనుష్యు లింద్రియములతో తృప్తిపడి, వానికతీతులై యుండుట కిష్టపడక పోవుటయే యీ స్థితికి కారణము.

మనకెల్లరకును గల గట్టి చిక్కు. పారమార్థిక విషయములను మనము వినగోరునపుడు, మన ప్రమాణ మింద్రియములే. భగవంతునిగురించి, వేదాంతమునుగురించి, పారలౌకికవిషయములనుగురించి యే మనుష్యుడైనను కొన్నాళ్లు వినినతరువాత, మీరెన్ని చెప్పినను, వానివలన నెంతసొమ్ము వచ్చునని, యెంత యింద్రియ సుఖము కలుగునని అతడడుగును. ఇది యెంతయు సహజము. ఎందుచేతననగా, ఇంద్రియములవలన మాత్రమే వానికి భోగము లభించుచున్నది. కాని, ఆ యింద్రియ భోగలాలసతయే మనకును, సత్యమునకును మధ్య అవరోధ మేర్పడుటకు కారణమగుచున్నది. వివిధ కర్మానురక్తివలనను, ఇంద్రియసుఖములతో తృప్తిపడి వివిధ సిద్ధాంతములను ప్రతిపాదించుచుండుటవలనను, మనకును సత్యమునకును నడుమ నవరోధమేర్పడినది. పారమార్థికాభివృద్ధియం దిది యింకొక పెద్ద అంతరము. ఈ యాదర్శపరిణామమును చివరవరకును పరికించి, ముందుముందది యా యద్భుత మాయా వాదముగను, వేదాంతముగను నెట్లు వికసించెనో, యీ తెరమరుగున నెట్లు సత్యమెల్లప్పుడు నుండియేయున్నదో, యీ తెరయే యెట్లు వేదాంత మీయగల నిజసమాధానమో మనము చూడవలసియున్నది.

కనుక, ఈ పురాతనార్య తత్త్వజ్ఞుల మానసము లొక నూతన మార్గము ననుసరింప మొదలిడినట్లు మనకు విశదమగుచున్నది. బాహ్యప్రపంచమందెట్టి యన్వేషణగాని యెన్ని యుగములకైనను తమ ప్రశ్నకు సమాధాన మీయజాలదని గ్రహించి, వారీ నవీన సాధనపై నాధారపడజొచ్చిరి. ఈ మార్గానుసరణమందు, వారికీ విషయవాంఛలును, వివిధ కర్మకలాపనిరతియు, బాహ్యవస్తు భోగలాలసతయును వైచిన తెర పరమసత్యసాక్షాత్కారమున కడ్డు తగులుచున్నదని, యెట్టి కర్మాచరణముగాని యీ తెరను తొలగింపజాలదని, గోచరించెను. వారు తమస్వీయమానసములపైననే ఆధారపడి, తమలోని సత్యమును గ్రహించుటకు ఆ మనస్సునే తఱచి చూడవలసి వచ్చెను. ఈ విషయమున బాహ్యప్రపంచము నిష్ప్రయోజనమైనందున, ఆంతరంగిక ప్రపంచమువైపు వారు తమదృష్టిని మరలించిరి. అప్పుడది వేదాంతతత్త్వముగ బరిణమించినది. ఇచ్చటనుండి వేదాంతతత్త్వశాస్త్ర మారంభమగును. ఆశాస్త్రమున కిదియే మూలాధారము. దానిని చదువునపుడు, దాని యన్వేషణలనియును ఆ ఆంతరంగికములని మనకు బోధపడగలదు. సత్యముకొఱకె యేమతమునుగాని పరిశీలింపకుడని వారు ప్రప్రథమముననే హెచ్చరించునట్లు కనుపడుదురు. అద్భుతములందెల్ల మహాద్భుతమును, అఖండసచ్చిదానందనిలయమునగు మానవాత్మలో ప్రకాశించుచున్న ఆ సత్యముకొఱకు ఇచ్చటనే, మానవాత్మలోనే వెదకుడని వారుద్బోధించుచున్నారు, ఇక్కడలేని దక్కడ నుండజాలదు. బయటనున్నది అంతరంగమందున్నదాని అధమ ప్రతిబింబమని క్రమక్రమముగ వారు కనుగొనిరి. భగవంతుడు విశ్వబాహ్యుడగు విశ్వప్రభువను పురాతన భావము పట్ల వారెట్లు వ్యవహరించిరో చూతము. మొట్టమొదట వారాభగవంతుని బహిర్విశ్వమునుండి తీసి, విశ్వాంతర్భూతునిగ నొనర్చిరి. బయటగాక మనలోననే వాడున్నాడు. వానిని బయటనుండి వారు తమతమ హృదయములలోనికి మరల్చిరి. వాడు మానవుని హృదయములోనే యున్నాడు. మనయాత్మ

లలోనుండు పరమాత్ముడు వాడే. మనలో ప్రకాశించు పరమసత్యము వాడే.

వేదాంతతత్త్వశాస్త్ర ప్రభావమును సముచితరీతిని గ్రహింపవలయుననిన, మనము మహాభావములనెన్నిటినో మున్ముందుగ నవగాహన చేసికొనవలసి యున్నారము. అది కాంటు, హెజెల్ మొదలగు పాశ్చాత్య పండితులతత్త్వశాస్త్రమువంటిదికాదు. అది ఒకే పుస్తకము కాదు; ఒకే మానవుడు రచించిన గ్రంథము కాదు. వేర్వేరు కాలములలో విరచితములైన గ్రంథములు వేదాంతమను పేరిట వ్యవహరింపబడుచున్నవి. ఒక్కొక్కప్పుడీ పుస్తకములందలి యొకదానితో నేబది చిన్న విషయములు చర్చింపబడియుండును. అవియును సక్రమముగా నేర్పరుపబడియుండవు. ఆయాభావములు బహుక్లిష్టముగ లిఖింపబడియుండును. ఒక్కొక్కప్పుడు అప్రస్తుతములగు విషయములమధ్య, యేదో యద్భుతభావము మనకు గనుపడును. కాని, యీ సందర్భమున నొక విషయము గమనార్హము. ఉపనిషత్తులలోని యీభావములందెల్లప్పుడును ప్రవర్ధమానస్థితి కానవగును. ఆపూర్వకాలపు మోటుభాషలో, ఆ మహర్షులలోని ప్రతి యొకరి మానసమును యథాతథముగ చిత్రింపబడినది. ప్రప్రథమమందు చాల మోటుగనుండినను, భావములు రానురాను సూక్ష్మతరముకాను. ఆ భావముల చరమపరిణామమే వేదాంతశాస్త్రమను పేరిట వ్యవహరింపబడుచున్నది. మొట్టమొదట తేజోరూపులగు దేవతలకొఱకైన యన్వేషణ విశ్వోత్పత్తి విచారణలోనికి దిగి, చిట్టచివరకు వేదాంత పరమావధియనదగిన సర్వచరాచరాంతర్భూతమును, ఎవని దెలిసికొనిన తదితరమగు సర్వమును తెలియునో అట్టి అద్వయ పరబ్రహ్మబోధకమునగు తత్త్వశాస్త్ర మనుపేరిట పరిణత నొందినది.

సమాప్తము

పూర్ణావతారుడు శ్రీకృష్ణుడు

భారతదేశమందు వేనవేల భక్తుల నాకర్షించు నవతారపురుషుడు శ్రీకృష్ణుడు. వాని బాల్యలీలాశ్రవణమననములవలన నెందరో తమ యాధ్యాత్మిక జీవితమున నున్నతస్థానము నధిష్ఠింపగలిగిరి. ఆ చిట్టిముద్దుగోపాలుని రేయింబవళ్లు ధ్యానించుచు భగవదనుగ్రహము వడసిన మహనీయు లెందరో గలరు. గిరిధర గోపాలుడే తన యిష్టదైవమని యెంచుకొనిన మీరాబాయి చరిత్ర నెఱుంగనివా రెవరు గలరు? సర్వలక్షణ లక్షితుడును, అత్యద్భుత దేహకాంతి సమన్వితుడును నగు నాతని దర్శన మాత్రమున తమ జన్మసాఫల్యమగునని యతని కాలమున నెందరో తలచెడివారు. ఆ శ్యామ సుందర శరీరముచే, పీతాంబరముచే, వనపుష్ప మాలలచే శోభించు మన్మథ విగ్రహమును తాము చిత్రింపగలిగిన తమ కళానైపుణ్యము వన్నెకెక్కునని శ్రీకృష్ణుని చిత్రించిన కళోపాసకు లెందరో గలరు. అవతారములందెల్ల అపూర్వమైన కమనీయాకారము శ్రీకృష్ణునిదియే యనుటకు సందియము కలదా? ఇట్టి సందర్భమున, సగుణోపాసకులు, సౌందర్యమే మూర్తీభవించివచ్చినట్లున్న శ్రీకృష్ణమూర్తిని ధ్యానించుట ఎంత శ్రేయస్కరము! రూప సౌందర్యములకన్నను, వాని వేణుగానము పెక్కురెట్లు ఆకర్షణీయముగా నుండును. సామాన్యముగా గోపబాలు రెందరో పిల్లనగ్రోవి నూదుచుందురు. కాని ఆ కృష్ణుని మురళీగానము శక్తి వర్ణనాతీతము. జీవకోటులనెల్ల తన్మయత్వము నొందింపచేయు శక్తి దానికి గలదు. వేయేల అది కఠినశిలలను సైతము కరగింపగలదు. ఆవులు దూడలు మేతలుమాని వానియొద్ద జేరి మురళీనాదము నాలకించుచుండినవన, స్త్రీలమాట వేరుగా చెప్పనేల? ఎవరు ఏ పనియందుండినను శ్రీకృష్ణుని వేణునాదము చెవినంటగనే, పరుగెత్తుకొనివచ్చినట్లు భాగవత పురాణమందు చెప్పబడియున్నది. అత్యంతాద్భుతమగు నా మురళీరవము ఐహిక జీవనమును సంపూర్ణముగా మఱపించుచుండెను.

మానవు డింద్రియములకు లోబడినవాడు. మనలను లోబరచుకొను శక్తి వానికి అపారముగా గలదు. వానిని జయించుటకు రెండు మార్గములు గలవు. ఒకటి వీరభావముతో ఎదుర్కొని పోరాడుట, రెండవది వాని (ఆయా యింద్రియము లర్థించు) విషయములనే వానివానికి సమకూర్చి వానిని జయించుట. ఇదియే విగ్రహారాధనకు మూలకారణము. రూప, రస, గంధ, శ్రవణ, స్పర్శనవిషయములన్నియు విగ్రహారాధనయందు కలవు. ఈ విషయములన్నిటితో సంబంధము కల్పించి శ్రీకృష్ణుని మన మారాధింపవచ్చును. శాంత, దాస్య, వాత్సల్య, సఖ్య, మధురభావములతో పూజింపబడినవాడు శ్రీకృష్ణుడే.

బాలకృష్ణుని లీలలు ఎందరో భక్తుల మనస్సులకు ఏకాగ్రతను కల్గించి, వారి యుల్లములను బృందావన మురళీధరుని గానమును వినునట్లు చేయును. కాని యిట్టి శ్రీకృష్ణుడు జగత్కల్యాణమునకు తనజీవితమంతయు ధారపోసిన

వీరేశ్వరుడు, మహాపండితుడు. అతని జీవితమున రెండు దశలను మనము బాగుగా చూడవచ్చును. ఒకటి అత్యద్భుత లీలలను గావించిన బాల్యదశ. మరియొకటి ఎందరో దుఃఖితులైయుండిన రాజులకు వారి రాజ్యములను సంపాదించి యిచ్చిన యౌవనదశ. అతని చరిత్రమంతయు చాల వింతగా కనబడును. కొందరకు ధర్మవిరోధమనిగూడ తోచును. పరీక్షిత్తునకే యట్టి సందేహము కలిగి, శ్రీ శుకమహాఋషిని, "సకథం వక్తా కర్తాభి రక్షితా ప్రతీపమాచరేత్ బ్రహ్మన్, పరదారాభిమర్శనమ్॥" అని అడిగెనుగదా! ఇట్టి ప్రశ్నలకు శ్రీ శుకమహర్షి పరమేశ్వరుని యోగశక్తిని వివరించి బదులు చెప్పెను. భగవల్లీలలు మానవమాత్రుల మానవపాత్రలచే కొలువజాలము. అవతారపురుషులెల్లరు వా రావిర్భవించిన కాలస్వభావము ననుసరించి ఆదర్శ ధర్మమార్గమును చూపుచుందురు. శ్రీకృష్ణుని దినచర్య, పరులతోను తనకుటుంబముతోను నడచుకొనిన విధము ఇవన్నియు గమనింపతగినవి. శాస్త్రములలో మానవుడు ఏ విధముగా ఉండవలెనని చెప్పబడియున్నదో ఆ విధమును సంపూర్ణముగా శ్రీకృష్ణుడు అనుసరించినట్లు భాగవతమునందు వివరింపబడియున్నది. అన్నిపనులందును పాల్గొనుచున్నపటికి, తన యిష్టము వచ్చినప్పుడే తన మనస్సును ఇతరవిషయములనుండి త్రిప్పుకొనెడివాడు.

యుధిష్ఠిరు డొకనాడు త్వరితముగా శ్రీకృష్ణుడుండిన చోటికేగి అత్యవసరమైన తన ముఖ్యసంభాషణను ప్రారంభించెను. శ్రీకృష్ణుడు అతని యెదుటనే యాసీనుడై యుండినప్పటికిని, ధర్మరాజు చెప్పిన మాటలలో నొక్కటియైనను శ్రీకృష్ణుని చెవిని చొరలేదు. కొంచెమైనను అటునిటు కదలక కూర్చొనియుండి తనమాటల నాలకింపక స్థిరాసనస్థుడైయుండిన భగవానుని చూచి యాశ్చర్యపడి ధర్మరాజిట్లు పలుక నారంభించెను : "ఏమి యాశ్చర్యమిది! అనంతశక్తిశాలివైన నీవిట్లు ధ్యానమగ్నుడవయియున్నావు. జగచ్ఛరణ్యా! ముల్లోకములు సరిగా నున్నవా? నీవంటివాడు ఇంద్రియప్రాబల్యమునుండి విడిపించుకొని, తురీయావస్థ నుండుట నాకెంతయు వింతగ కన్పట్టుచున్నది." అంతట శ్రీకృష్ణుని శరీరము మెల్లగా కదల నారంభించెను. అతడు కండ్లు తెరచి, వివిధేంద్రియములను వాని స్థానముల నింపి, "శరతల్పమందు పరుండి ధ్యానావస్థలో నివురుగప్పిన నిప్పువలె నుండిన భీష్మునిపై నా మనస్సు పోయినదని" చెప్పెను. వీరిద్దరు తదుపరి భీష్మునియొద్దకు పోవుటను, శాంతిపర్వారంభమున నందరును చదివినదియే.

మరియు శ్రీకృష్ణున కెందరో భార్యలుండిరని మనము వినియున్నాము. వారందరు నతనిపై నెట్టిభావము గలిగియున్నారో కనుగొనుటకు ఒకప్పుడు ద్రౌపది వారలను జూచి యిట్లు ప్రశ్నించెను : "ఓ నారీమణులారా! మీరందరు ఎల్లప్పుడు శ్రీకృష్ణునితోనే యున్నవారు. ఎట్లు ఆ భగవానుడు, తన మాయచేత లోకము ననుసరించి సాధారణ మానవునివలె నడచుకొనుచున్నాడో నాకు తెలుపుడు." పై ప్రశ్నకు వారొసగిన సమాధానములు శ్రీకృష్ణుని దివ్యస్వభావమునే సూచించుచున్నవి. వారందరుకూడ శ్రీకృష్ణుని తమభర్తగానే ప్రేమించినప్పటికిని, వారి ముఖ్యలక్ష్య మదికాదు. అతని సేవచేసి యాతని మహత్వమును తెలిసికొనుటయే వారి యాదర్శలక్ష్యము. అదియునుగాక వారి సమాధానములనుబట్టి వారి మనస్సులలో నావగింజ

పరిమాణముగూడ కామదృష్టి లేదనుట స్వచ్ఛముగా తెలియవచ్చును. భగవానుడు ఆదర్శ మానవుడై యవతరించినప్పుడు గృహస్థుల జీవితము, వారి యన్యోన్యభావము లెట్లుండవలెనో తెలుపుచున్నాడు.

ద్రౌపది యడిగిన ప్రశ్నకు భద్ర యిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చినది:—

"ఎవడు నన్ను స్వయంవర సమయమున తన్నెదిరించిన భూపతులను, మత్సహోదరులను జయించి, ఫేరవసమూహమును లెక్కసేయక కొంపోవు మృగరాజు కరణి, నన్ను తీసికొని పోయెనో, ఆ శ్రీపతియే నాకు జన్మజన్మములయందును భర్తయగుగాక."

సత్య యిట్లు సమాధానమిచ్చినది:—

"నానాభూపతుల బలశౌర్యంబులను పరీక్ష సేయు నిమిత్తము నా తండ్రి యనన్యసాధారణ విక్రమంబులగు ఏడెడ్లను పెట్టుకొనియుండెను. నానాథుడు వాటినన్నిటిని యవలీలగా కట్టివైచెను. అట్టివాని సేవచేయుటయే నా జీవిత లక్ష్యము."

మరియొకభార్య కాళింది యిట్లు పలికెను:—

"ఆయన పాదసేవ చేయు భాగ్యము లభించుటకై నేను తపమొనరించుచుండగా, కనికరించి తన స్నేహితుని మూలమున నన్ను పాణిగ్రహణము చేసికొనెను. నేను ఆయనయింట దాసిగానున్నాను."

బంధింపబడియుండి, శ్రీకృష్ణునిచే విడిపింపబడిన స్త్రీలిట్లు పలికిరి:—

"ఆప్తకాముడగు శ్రీకృష్ణభగవానుడు, ఎల్లప్పుడు తన్నామస్మరణముసేయు మమ్ములను వివాహమాడెను. హే సాధ్వీ! మేము సామ్రాజ్యమునుగాని లేక స్వారాజ్యమునుగాని కోరుట లేదు. మర్త్యలోక, స్వర్గలోకసౌఖ్యముల కాశపడుటలేదు. విరాటస్థితిగాని, అనంతకాల వైకుంఠనివాసమునుగాని మేము అభిలషించుట లేదు. మాకు కావలసినది, శ్రీదేవీ కుచకుంకుమాంకితమైన తచ్చరణరజమును మా శిరముల దాల్చుటయే మా వాంఛ."

ఇట్టి సంభాషణలనుబట్టిచూడ శ్రీకృష్ణుడు ఏ విధముగా వారి మనముల నాకర్షించెనో స్పష్టమగుచున్నది. అతని భగవదంశమే యందరిని వశపరచుకొనెను. ఎన్నియో శతాబ్దములు గడచిపోయినప్పటికిని, అతనిని భారతదేశమందంతటను ప్రజలు పూజించుచున్నారు. ఎవడే విధముగా భగవదారాధన చేయగోరునో అట్టి ఆరాధన శ్రీకృష్ణునకే చేయవచ్చును. భగవద్గీతయందు చెప్పినట్లు "ఏ యథా మాం ప్రపద్యంతే": ఆ కృష్ణావతారమొక్కటియే అందరికీ తగినట్లున్నది. కావున అతడు పూర్ణావతారుడనుటలో అత్యుక్తి లేశమాత్రమును లేదని ఘంటాపథముగా చెప్పవచ్చును.

శ్రీ కృష్ణాయనమః

కమ్మారపుష్కరిణియందు
శ్రీ రామకృష్ణమందిర ప్రతిష్ఠాపనోత్సవము

శ్రీ వీతశోకానంద స్వాములవారు

[ఈ సంవత్సరము మేనెల 11-వ తేదీని సోమనాథపుర దేవాలయ ప్రతిష్ఠాపనము జరుగుచుండ దానికి తూర్పుదిక్కునగల కమ్మారపుష్కరిణి యను గ్రామమున సర్వధర్మస్వరూపుడయిన శ్రీ రామకృష్ణమందిరము ప్రతిష్ఠింపబడెను. పవిత్ర కర్మభూమియగు భారతదేశము వేనవేల సంవత్సరములనుండియు తన లక్ష్యముగా పరిగణించుచుండిన ధర్మమునకు ఆ నాడు పునరుద్ధారణము జరిగెను. ఆ యుత్సవమున పాల్గొనిన శ్రీ స్వామివా రిట్లుపన్యాసరూపమున ఆ విషయమును వివరించియున్నారు. —సంపాదకులు]

పశ్చిమ వంగదేశమున గల యితర సామాన్య గ్రామములబోలినదియే యీ కమ్మారపుష్కరిణియును. ఆహా! ఆనాడు యాత్రికులు ఆ పెద్ద బయలున గుంపులు గుంపులుగా—తండోపతండములుగా సాగిపోవుచుండిరి. ఆ సమయమున ఆ ప్రదేశమంతయు శుష్కమును తృణవిహీనమును నై యుండెను. కాని అది స్వభావసిద్ధముగా నూషరక్షేత్రముగాదు. ఒక వర్షము కురిసినచో వెంటనే స్నిగ్ధ శ్యామలరూపధారిణియై యా క్షేత్రము చూపరులకు కన్నులపండువు గొలిపెడిది. అపుడు భూదేవి యనుగ్రహవిశేషము నంజేసి యెందఱో కర్షకులు ఆహారధాన్యముల సమకూర్చుకొనుచుండువారు. అది మధుమాసారంభము! ఇక పంట సాగుబడియైనది. ధాన్య మిలుసేరెను. అది అందఱకును ఆహ్లాదకరమయిన సమయము. ఆమాసమున నొకానొకనాటి సంభవము! అజ్ఞాత కమ్మారపుష్కరిణి వసుంధరాధ్యాత్మిక మానచిత్రమున నొక విశిష్టస్థానమును బడసినది.

ప్రస్తుతకాల పరిస్థితి నటుంచి గత శతాబ్దము పరిస్థితిని పరిశీలింతము. ఆ నాడు మన కన్నులకు గోచరింపదగినవి ఈ పెద్దగ్రామమును, ఇందుగల హాలధార పుష్కరిణి, యుగీధుల శివమందిరమును, భూతముల కాలువయు, బుధుల్ మొగలు శ్మశానమును, ధనీకామారిణీ మాతాచంద్రమణి, పితాక్షుదిరామ్ మాణిక్యరాజుల మామిడితోటయు, విశాలాక్షీ దేవాలయమును, లాహాబాబువారి గృహమును.—ఇట్టి పరిసరములును పాత్రలును ఒక మహాజ్జీవనమును లక్ష్యముగా నుంచుకొని

ఆమానచిత్రము నలంకరించి శోభాయమానము గావించిమించెడిది.

తీర్థయాత్రికు లెల్లరును నేడు కమ్మర పుష్కరిణికే వచ్చుచున్నారు. అది మండువేసవి. క్లాంతినందిన శరీరమును స్నిగ్ధమొనర్చుకొనుటకై స్నానమాడవలయును! అందుకొఱకే వారందఱును హాలధారపుష్కరిణికడ నిలుచుకొనియున్నారు. అందెవ్వరికేని పూర్వపు గ్రామీణులు, క్షుదిరామ్—ఈపుష్కరిణియందే దైనందినము జలమాడువారా యన్న విషయము మనస్సున దట్టెనా? దేవాలయ ప్రతిష్ఠాపనార్థము గొప్పయుత్సవము ప్రారంభింపబడినది. ఎందుజూచినను వివిధాపణములు! ఎందుజూచినను అసంఖ్యాకములగు మిఠాయీ కొట్లు! ఆహా! ఈ గ్రామీణపూర్వపురుషులయందు—క్షుధిరామునకు, ధర్మసత్యత్యాగములకు ఆదర్శప్రాయుడయిన ఆ మహనీయునకు - అంజలి సమర్పణార్థము అందఱును లేచి నిలుచుకొని మోడ్పుకేలున నమస్కరించెడి వారన్న విషయము కలనైన స్ఫురించెనా? ఎదురుగానున్న యుగీధుల శివాలయములోని శివలింగమునుండి యొకనా డొకానొక జ్యోతి యావిర్భవించి, యెదుట నిలుచుకొనియున్న చంద్రాదేవిలో ప్రవేశించుటయు తత్ఫలసూచకముగా యుగావతారపురుషుడు ప్రభవింపగలడని యామెకు దోచిన విషయము కొందఱకు స్ఫురించెనా?

పూర్వము శ్రీరామకృష్ణులవారి పైతృకస్థలము శాంతినికేతనము. కాని యిపుడా శాంతిని, ఆ స్థలమును గుర్తించుట యసంభవము. ఆ స్థలమున నేడు మనోరంజకమగు దేవాలయము ప్రతిష్ఠింపబడినది. పూర్వ మెందు లూఖలముండెడిదో, ఎందు శ్రీరామకృష్ణులు జన్మించిరో ఆ పవిత్ర స్థలమున నేడు శ్రీవారి పాలరాతి విగ్రహము స్థాపింపబడియున్నది. ఈ మందిర నిర్మాణార్థము సుమారు లక్షరూపాయలు వెచ్చింపబడెను. ఇదంతయు భక్తుల (విరాళరూపకమగు) అర్ఘ్యస్వరూపమే. ప్రఖ్యాతశిల్పి డాక్టర్ నందలాల్ వసువు దేవాలయమును చుట్టును వివిధచిత్రములతో నలంకరించెను.

ఔరా! కమ్మరపుష్కరిణియందు శ్రీ రామకృష్ణమందిర ప్రతిష్ఠాపనోత్సవము! ఆహా దీనికొఱ కెన్నాళ్లనుండి వేచియుండిరో కదా! నేటికది వాస్తవికముగా పరిణమించెను. ఈ విషయమున నీ ప్రణాళికను కార్యరూపమునకు దెచ్చిన మహనీయులయం దెవ్వరినేని మఱవవచ్చునే? వారి కఠోర పరిశ్రమయే కదా ఈ దేవాలయమునకును ఆశ్రమమునకును ఆధారము! ఉత్సవమునకు లక్షలకొలది జనులు మూగిరి. అసంఖ్యాకులగు నరనారీమణులు వర్ణనాతీతములగు నద్భుతాకర్షణముల వలన నిచటికే తెంచిరి. శ్రీరామకృష్ణ గురుదేవునకు భక్తిపూర్వకమగు స్వీయ శ్రద్ధాంజలి సమర్పణాభిలాషయే వారి యాగమనమునకైక కారణము. ఏమి వారిభక్తి! దుర్భరాతపము! ప్రయాణ సౌకర్యములా నహి. ఆశ్రయస్థానమా సున్న! ఇట్టి పరిస్థితిని లెక్కింపక భక్త ప్రపంచమెల్ల తంతోపతండములుగా కమ్మరపుష్కరిణికి నడువసాగెను. వార్తాపత్రికలలో నీక్లిష్టపరిస్థితుల మాటిమాటికి వివరించి ప్రకటించుచున్నను వారిలో నెవరును ఆ కష్టముల లక్షించినవారు కారు! సుఖసౌకర్యముల కాలవాలములగు తమ గృహముల వీడి యెందఱో గృహస్థులు ఆ ఆనంద సాగరమునబడి ఈ యుత్సవమున జరిగిన శోభ

యాత్రయందు పాల్గొని కీర్తనలు సలుపుచున్నారు. బస్తీలయందు సకల సౌకర్యముల కలవడిన యొకానొక భక్తునిజూచి, 'అయ్యా! మీరు నిక్లేల యీ కర్కశస్థలముల కేతెంచితి' రని ప్రశ్నింప, ఆయన గంభీరస్వరమున నిట్లని యెను: 'అదేమి అట్లు ప్రశ్నించుచున్నారు? ఇట్టి యవకాశము నరుల కింకెన్ని శతాబ్దముల కావల లభించునో? ఆ విషయము నెవరెఱుగుదురు? యుగావతార పురుషుడు మఱల ప్రభవించుటయును ఇట్టి యుత్సవము జరుగుటయు అందు పాల్గొనునవకాశము మాకు లభించుటయు సంభవమా?' ఇట్లు పలికి ఆ భక్తుడు, 'ఓరీ మూర్ఖా! అంతయు మిగిలి పోయినపిదప 'ఆహా' యని యేడ్చెద' వను పాటను ప్రారంభించెను

నేడందఱుగూడ ఆనందమున నుప్పొంగుచున్నారు. సన్న్యాసి, గృహస్థుడు, ధనికుడు, దరిద్రుడు, విజ్ఞాని, అజ్ఞాని, వృద్ధుడు, యువకుడు, శిశువు—అందఱును ఈ యానందమును సమముగా భాగస్వాములై యనుభవించుచున్నారు. ప్రథమదివస సాయంతనమున నే మరునాడు దేవాలయము 'కనుదెరువబడు' నని నిర్ణీతకాలము ప్రకటింపబడెను. కాన అందఱును ఆ సుముహూర్తమును నిరీక్షించుచు దేవాలయముచుట్టును మూగిరి. దేవాలయ ప్రదక్షిణపూర్వకముగ శోభయాత్ర ప్రారంభింపబడియెను. మొదట సన్న్యాసులు పిదప ఇతరభక్తులు అందఱును కలిసి 'నేడపూర్వ మానవు డావిర్భవించెను, చూడరండి' యను పాట బాడుకొనుచు బోయిరి. ఆ యపూర్వ మానవుని పాలరాతివిగ్రహమే దేవాలయమున నున్నది. ప్రదక్షిణ ప్రారంభింపబడినది. పూజ్యపాద శ్రీశంకరానంద స్వాములవారు 'ఆత్మారాం' భరణి దీసికొనిరి. శ్రీ విశుద్ధానందస్వాములవారి శిరస్సున శ్రీరామకృష్ణుల ఛాయాపటము విరాజిల్లుచుండెను. శ్రీ యతీశ్వరానంద స్వాములవారు శ్రీ వివేకానంద స్వాములవారి ఛాయాపటమును ధరించిరి. పిదప శ్రీ ఆత్మప్రకాశానందస్వాములవారు శారదామణిదేవి ఛాయాపటము ధరించిరి. వీరందఱును మందిరమునకు ముమ్మారు ప్రదక్షిణము గావించి సంకీర్తనముచేసిరి. తదుపరి 'జయ శ్రీగురుమహారాజునకు జయ' యను జయధ్వానములతో దేవాలయము ప్రతిష్ఠింపబడెను. ఇట్టి యుత్సవమున అందఱును మైమఱచి యానందసాగరమున నీదులాడుచుండిరి.

ఉత్సవమునకు విపులములగు నేర్పాట్లు గావింపబడెను. ఈ మహదుత్సవమునకు జరిగిన నియమములన్నియును శ్రీ రామకృష్ణమఠ సన్న్యాసులును బ్రహ్మచారులును జరిపిరి. వారి సహాయార్థము వివిధాశ్రమములనుండియు పిల్లలు, యువకులు, యువకదళములు—వచ్చిరి. శోభయాత్రయందలి ప్రథమభాగము ముగిసినది. అందఱును తమ్ము ... మఱచి యాత్రాలగ్నమనస్కులై యున్నచో యాత్రికుల గతి యేమెయుండెడిది? కాన కొంత సేపటికి అచటికి వచ్చిన సన్న్యాసులు బ్రహ్మచారులు అందఱును కలిసి, వచ్చినవారికి వసతి స్థలము- స్త్రీపురుషులకును, సాధువులకును వేరు వేరు గుడారులు ఏర్పాటుచేసిరి. వారికి వలసిన సౌకర్యములు చక్కగా సమకూర్పబడినవి. ఇందఱు యాత్రికులకు భోజనసదుపాయములను సమయానుకూలముగ ఆహారపదార్థములను సమకూర్చిన కార్యకర్తల నైపుణి వర్ణనాతీతము. లక్షలకొలది యాత్రికులు వచ్చినను యథా

సమయమున అందఱికిని ప్రాతఃకాలభోజనము, తేనీరు మొదలు రాత్రిభోజనమువఱకు అన్నియు అందజేయుట ప్రశంసనీయముగదా! మఱునాటి యాహారముకొఱకు పూర్వదినము రాత్రియే వలయు నేర్పాట్లు ప్రారంభింపబడుచుండెను. 'డేక్షా'లతోడి యన్నము, పప్పు, కూర — ఈ వంటకము ఉదయముననే ప్రారంభింపబడు చుండెను. ఇవియన్నియును శ్రీరామకృష్ణునకు నివేదన కావింపబడుటవలన నిందపవిత్రత లేక యుండ జాగరూకత వహింపబడుచుండెను. రేయింబవళ్లు నిద్రనుగూడ లెక్కింపక యెందఱో భక్తులు భక్తురాండ్రు కూర్చొని కూరగాయలు తఱుగుచుండువారు. ఇట్టి చక్కని యుత్సవము నకు గావింపబడిన యనుకూలపరిస్థితుల నెవ రును నెన్నటికి మఱువజాలరు.

కమ్మరపుష్కరిణియందిట్లు జరుగుచుండ, జయరాంబటినుండి మఱియొక శోభయాత్ర దళము బయలుదేరి వచ్చుచుండెను. అందు ప్రథమమున అచటి ఆదిమవాసుల సాము, గరిడీలు, ఢోలువాయిద్యము, పిదప మృదంగ కరతాళములతో శ్రీరామకృష్ణ సంకీర్తనము. వారి స్వాగతార్థము కమరపుష్కరిణియందలి మాణిక్యరాజు మామిడితోటయందు కొందఱు ఉత్సవదారులు వేచియుండిరి. జయరాంబటి నుండి వచ్చిన శోభయాత్రను కలిసి వీరును గొప్పగా సంకీర్తనమును గావించిరి. కాని మానవుని కంఠస్వర మెంతదూరము వినిపింప గలదు? లక్షలాదిజనులు గలిసియున్నారుగదా! ఆ సమయమున నధునాతన విజ్ఞానశాస్త్రము దీనికి మిక్కిలిగా తోడ్పడెను. 'మైక్రోఫోన్' వంటి శబ్దగ్రాహకయంత్రములచేత ఈ పాటలు, సంకీర్తనలు అన్నియు నూరుమూలలనున్న భక్తులందఱకుగూడ వినిపించు ప్రయత్నము గావించిరి. దేవాలయ ప్రతిష్ఠాపనమునందలి ముఖ్యాంగములు పూజార్చనలు. వీనికి గొప్ప గొప్ప యేర్పాట్లు గావింపబడినవి. ఈ పూజా ర్చనలు మూన్నాళ్లు జరుపబడినవి. అంతిమ దివసమున యాగయజ్ఞములు—రుద్రయాగము, సప్తశతీహోమము, శ్రీకాళీపూజ మున్నగు నవి రాత్రింబవళ్లీ పూజావరణమునకు సంపూర్ణ జీవనము గలిగించెను. ఆ మండపము! చక్కగా నలంకరింపబడి యలరారుచుండెను. మంగళ ఘటములు, హోమకుండము, మీఁది వివిధ పతాకలు—ఇవన్నియు గలిసి యా మందిరము నకు అనన్యమును నపూర్వమునగు శోభను గలిగించెను. శ్రీరామకృష్ణ మందిరమున పూజార్చనలు గావించు ననుభవముగల భక్తు లెందఱో పూజయందు పాల్గొను నిమిత్త మచటి కత్యంత శ్రద్ధాభక్తులరై యరుదెంచిరి. కాశీపురినుండి దక్షపురోహితులేతెంచిరి. వారి సుస్పష్ట సంస్కృతోచ్చారణముతోడి గానము వేదకాలపు సామగానమును యాత్రికుల హృద యాంబురుహంబుల స్ఫురియింపజేయుచుండెను. పూజలు గావించుచున్నవారలకు విసుగు విరా మములన్న భావమేమాత్రము లేదు. బయటి యుత్సవమున నేమి జరుగుచున్నదియో కనుం గొనుటకు సైతము వారి కవకాశ మావంతయు లభించినదికాదు. అయిననేమి? ఇట్టి పవిత్ర ప్రతిష్ఠాపన కార్యమున బాల్గొను నవకాశము లభించెగదా యని వారు హృదయపూర్వక ముగ మురిసిపోవుచుండిరి. ఇది యేటి వింత యని గ్రామస్థులు ఆశ్చర్యమగ్నమనస్కు లయిరి. చీకటిపడినంతనే అంధకారబంధురమై భయంకరమై దుర్గమమైయుండు నా పల్లె యంతయు విద్యుద్దీప సహస్రంబులతో నిండి యిది హఠాత్తుగా నొక పట్టణమయ్యెనా యని

పించెను. ఇది నిజమా స్వాప్నికమా యని గ్రామస్థులకు సందియము జనించెను. అసలు రాకపోకలకే యలవికాని యీ కుగ్రామమున కీ విద్యుద్దీపము లేమి? చూచుచుండగనే దుర్గమారణ్యములన్నియు దృష్టిలో నదృశ్యములై యీ మహామంటపములు సద్యోద్భిన్నములగుట లేమి? ఈ విచిత్రముం గని వారెల్లరు నాశ్చర్యపరవశులగుచుండిరి.

సాధారణముగా బేలూరుమఠమున శ్రీరామకృష్ణ జన్మోత్సవ సమయములందు విసుగు విరామములనునవి లేక ఉదయాదిగ శాస్త్రపఠనము, భజన, సంకీర్తనము, ఉపన్యాసములు జరుగుట పరిపాటి యని ఆసేతుహిమాచలము అందఱకును సుబోధమే. ఆ యుత్సవముల మున్ను గనుగొనినవారు ఈ కుగ్రామమున సయితము అది ఎట్లు సంభవించెనా యని ఆశ్చర్యపడుచుండిరి. మఱియొకవింత. ఎక్కడి కోయంబత్తూరు? ఎక్కడి కమ్మరపుష్కరిణి? కోయంబత్తూరునందలి శ్రీరామకృష్ణ విద్యాలయ విద్యార్థులు తమిళభాషయందు సుమధురములగు గేయముల నాలాపించి ఏతదుత్సవాగతుల నెల్లర విస్మితుల గావించిరి.

మన దేశమున నేదేని యుత్సవము జరిగినచో దానితోబాటు రాత్రిపూట వీధినాటకముల నేర్పఱచుట యాచారము. నేటి ఈ మహోత్సవమున సయితము అట్టి నిర్ణయము గావింపబడినది. ప్రథమదినమున పేరుగాంచిన హౌరా సమాజమువారు 'శ్రీచైతన్య నదియానగర లీలయు' ద్వితీయ దివసమున 'శ్రీచైతన్యుల జగన్నాథక్షేత్రలీలయు' నటించి మించిరి. సమస్తము ఆమూలాంతము భక్తిమయ కాలక్షేపమే. కాని ఎందఱో గ్రామస్థులు వీనికి అలవాటుపడినవారు కారు. వారు చూచు నాటకములన్నియు రాజులు, మంత్రులు, సైన్యములు, పోరాటములు- ఇట్టి పరికరములతో పాత్రలతో గూడుకొనియుండెడివి. కాన మన హౌరా సమాజీయుల నాటకములు వారికేమాత్రము నచ్చినవి కావు. ఒడిలోనున్న బిడ్డ నిదురించుటయో లేక తనంతట ఆ శిశువు నగుచుండుటయో జరుగుచుండెను. అందఱును అలవాటు ననుసరించి రాత్రి యాహారము కొఱకు బొరుగులును బెల్లమును దెచ్చుకొనియుండిరి. రాత్రి రెండున్నర ఘంటలకు నాటకము ముగిసినది. నాటకము వారి కాకర్షణీయముగా గాని తృప్తికరముగాగాని లేకపోయినది. కాన వారు తమలో తామిట్లు మాట్లాడుకొనుచుండిరి. 'ఇదియేమి నాటకము, రాజును లేడు, మంత్రియును లేడు, డాలు లేదు కత్తియును లేదు. యుద్ధమంతకంటెను సున్న. ఇది యే దేశపు నాటకము? దీనినిగూడ నాటకమందురా?'

ఉత్సవము జయప్రదముగా ముగిసినది. ఇట్టి మహాసమావేశ మెట్టి యాపదలును లేక చక్కగా సాగిపోయినది. ఎట్టి పల్లెయందయినను నిట్టి మహదుత్సవము జరిగినచో దాని వెనువెంట నేదే నొక సాంక్రామికవ్యాధి సంభవించుట పరిపాటి. అయినను శ్రీరామకృష్ణులవారి యశేష కృపావిశేషమున నట్టి యుపద్రవ మెయ్యదియు సంక్రమించినదికాదు. రోగగ్రస్తుల నిమిత్తము వైద్యశాలయు నేర్పఱచిరి. కాని లక్షలాది జనులలో, యాత్రికులలో, నొకరయినను జబ్బుచేసినదని యందు ప్రవేశించినవారు కారు. వరుణదేవు డేమాత్రమాగ్రహించియుండినను ఈ మహదుత్సవమునకు అపారాటంకము సంభవించియుండెడిది. కాని యింద్రుని దయవలన నట్టి యభ్యంతర

మావంతయు నావహిల్లినదికాదు. అందులకు మేమందఱము నెంతయో కృతజ్ఞులము.

ఇక నెల్లరును తిరిగి గృహాభిముఖులయిరి. 'బస్సులు' ఒకదానివెంట నొకటిగా నిలుచుకొనియుండెను. చూచుచుండగనే యవి ప్రయాణీకులతో క్రిక్కిరిసిపోయెను. డ్రైవరును 'స్టార్ట్' అని యాజ్ఞాపింపగనే 'జయ శ్రీరామకృష్ణ గురుమహారాజ్‌కి జై' యను జయజయనినాదములతో బండ్లు బయలుదేరుచుండెను. అంతకుమున్నే ప్రయాణీకులెల్లరు శ్రీరామకృష్ణాలయమునకు వెళ్లి కడసారి దర్శనము గావించుకొని పిమ్మట రఘువీరమందిరము * నకు వెళ్లి దర్శించి వచ్చుచుండిరి. బస్సులు తీవ్రవేగమున పయనించుచుండెను. మందిరము కొంచెకొంచెముగా నదృశ్యము కాజొచ్చెను. శిఖరము మాత్రము చాలదూరము వఱకు కనిపించుచుండెను. అది శివళింగాకారమున నొప్పుచుండెను. శ్రీరామకృష్ణులవారి ప్రియశిష్యులయిన శ్రీ శివానందస్వామివారు 'శ్రీ గురుదేవుడు త్యాగమూర్తి' యని వచించెడివారు. ఉమాపతియు సర్వత్యాగియు నగు శంకరుని ప్రతీకముగదా యీ శివలింగము. ఈ త్యాగమునే యుగయుగాంతములనుండి భారతదేశము అనుసరించుచున్నది. దేవాలయమున త్యాగీశ్వరుడు, పైనగూడ ఈ త్యాగచిహ్నము! ఈ ప్రాచీనాదర్శము నవీనభారతదేశమునకు సయితము ఆదర్శమైయున్నదని ఈ కమ్మరపుష్కరిణియందలి పవిత్రదేవాలయము చాటుచున్నది. కొంచెము కొంచెముగా మందిర శిఖరాగ్రముగూడ నదృశ్యమయినది. ఉత్సవపవిత్రస్మృతియే (యాత్రికుల హృత్కమలములయందు) మిగిలియుండెను.

* శ్రీరామకృష్ణ దేవాలయముతోబాటు వారి యిష్టదైవమగు శ్రీ రఘువీరునకును చిన్ని దేవళము నిర్మింపబడియెను.

నిషదకాళి

విద్వాన్ శ్రీ సూరాబత్తుల సుబ్రహ్మణ్యము, ఎం. ఏ., ఎల్. టి.

[ఇతఃపూర్వ శ్రీరామకృష్ణ మఠాధ్యక్షులగు శ్రీ నిరజానందస్వాముల వారి పూర్వాశ్రమ నామము కాళీకృష్ణులు, తండ్రి డాక్టరు త్రైలోక్య నాథవసువు. తల్లి నిషదకాళి. శ్రీవారు 17-వ యేట మఠములో చేరి 78-వ యేట పరబ్రహ్మమున జేరిరి.]

“చదువునెడ నేడునీ శ్రద్ధ సన్నగిల్లె; ఆటలకు నేని బోవు సాయంతనముల
తెలియరాదు నీమదిని తదుద్దేశమేమొ; చదువు వీడి సన్న్యాసివై బ్రతుకబోదొ ?” 1

అనుచు త్రైలోక్యనాథుండు తనయునడుగ; సహజ భీరుడయ్యు సుతుండు సాహసించి
పల్కె, “ఔను, నామది విద్య పట్లబోక, ఆత్మ సాధనదెస మళ్లె నవశమగుచు” 2

ఇంతయును విని తండ్రి కోపింపబోక; సుతునకును హితబోధకై, “చూడు, బిడ్డ!
ఐహికార్థివై తేని విద్యలగ్రహింపు; పరము గాంక్షింతు వేని సద్భక్తి నెరపు. 3

కాని రెండును నొకమారు గలుగబోవు; నిశ్చయము చేసికొని నీదు నిర్ణయంబు
వచ్చి తెలుపుము మూన్నాళ్ల వ్యవధిలోన”; అనుచు సెలవిచ్చె త్రైలోక్యుడాత్మజునకు. 4

వ్యవధి యవసరమెరుగని యువకుడెట్లొ; గడపి మూన్నాళ్లు, “ఆముష్మికంబె కోరి
మఠములో సాధులంగూడి మనుదు” ననుచు; పలికె, తండ్రియు సంతోషభరితుడగుచు,

“కలరు నల్గురుబిడ్డ లోకండు జ్ఞాన; పథము ద్రొక్కి తా పరమాత్ముబడయునేని
అమిత సంతోషకారణం బగునునాక”; టంచు శ్లాఘించి పుత్రు దీవించె వసువు. 6

సుత చతుష్క మున్నను రాము యతినృపాలు; వెనుక మూన్నాళ్లు పంపగా వెతలగుండె
దశరథుండు, త్రైలోక్యనాథవసువు సుతు; శాశ్వతంబుగ స్వేచ్ఛ చేజారవిడచె 7

“అడిగిరమ్మ మీయమ్మ యేమనునో” యనుచు; పంపె తనయుని త్రైలోక్యవసువు, నిషద
కాళిదెసకు, కాళీకృష్ణు కాంక్షనెఱిగి; పలికె నా తల్లి నిసుమంత కలక లేక. 8

“అడ్డు తగులు దానననొకో నీ ƒ యాశయమున, కింట మూన్నాళ్లు నిలిచి నీ ƒ వేగవచ్చు
నాశ్రమము” కంచు నాత్మజు ƒ నభిమతంబు ; శైశవంబాది గుర్తించు ƒ జనని వల్కె. 9

గౌర చంద్రుసన్న్యాస కాంƒక్షు గనినంత ; భూమిపైనొరగె శచీ సƒతీమతల్లి ;
తల్లి మదినొప్పి తప్పింపƒదలచి పరమ ; హంస సన్న్యాస మొందె రƒహస్య భంగి. 10

తన్ను విడచి తనూజుండు ƒ తరలు టెరిగి ; జగతి నిలువునం గూలె కౌƒసల్య మున్ను
ఎంద ఱందఱ తల్లులి ƒ ట్లెరిగి యెరిగి, కొడుకులన్ సాధు వృత్తికి – విడిచి పుచ్చ ? 11

నిషదకాళిక కొడుకుకై ƒ నిజకరముల ; పసుపు రంగు పట్టించిన ƒ వసన మిచ్చె
“తొడిగి సన్న్యాసి జీవముƒగడుపు” మనుచు; అహాహ! ధన్యులాయమ్మ, యాƒయాత్మజుండు.

ఇల్లువీడి మఠంబున ƒ కేగుదినము ; వచ్చె, నిషదకాళి స్వహస్త ƒ పాకమైన
మధుర భక్ష్యంబులందించి ƒ మఠములోని ; దేవు కర్పింపుమనుచు సంƒదేశ మిచ్చె. 13

కన్నతల్లిదండ్రుల పదƒకంజ దళము ; లద్దుకొని కన్నులం గృష్ణు ƒ డరసె తల్లి
నేత్రముల జాలువారు కƒన్నీటి ధార ; దిగులువడె కృష్ణు మది, మోము ƒ దీనమయ్యె. 14

కూర్మి తనయుని చెదరిన ƒ గుండె జూచి ; నిషద పయ్యెట దుడిచి కƒన్నీటి ధార
పలికె జ్ఞానధైర్యము లుట్టిƒపడగ బ్రీతి ; తనయుశీర్షంబుపైన హƒస్తంబునిలిపి. 15

“పదియు నేడేండ్లు పెంచిన ƒ పశువు పైన ; గాని పుట్టదే, పుత్ర, అƒజ్ఞాన సంయు
తాంధ మోహబంధ మిదియు ƒ నంతెగాని ; చిర విచార సూచకమగు ƒ చింతవలదు.” 16

చింత లేకుండుటే గాదు ƒ చిత్తమందు ; పొంగి పొరలు నానంద తƒరంగరాశి,
పుత్రు డాత్మజయార్థియై బోవుచుంట ; కంటదొరగిన వానంద ƒ కణము లంతె! 17

“పోయిరమ్ము, కుమార, సంƒపూర్ణసిద్ధి ; బడయుగావుత నీ మనోƒవాంఛితంబు”
అనుచు దీవించి తన తల్లి ƒ యంప, కృష్ణు ; డాశ్రమము జేరుకొనె నొక్కƒయంగలోన. 18

స్వాగతంబిచ్చి రతనికి ƒ స్వాములెల్ల ; ఏడు పదులపై నెనిమిది ƒ యేండ్ల వరకు
తేజరిలె విరజానంద ƒ దేశికుండు ; రామకృష్ణ మఠంబునన్ ƒ బ్రహ్మనిష్ఠ. 19

శ్రీ తురీయానంద లేఖావళి

శ్రీహరిశరణమ్

రామకృష్ణకుటీరము,
ఆల్మోరా,
14-8-'16.

ప్రియ...

మొన్నటి నీ తపాలాకార్డు చేరినది. అంతకు కొంతపూర్వము నీయుత్తరమునుగూడ జూచితిని. దానికి ప్రత్యుత్తరము వ్రాయలేదు కాబోలు. మరియొక వ్యక్తికి ఉత్తరము వ్రాయుచు నీయుత్తరమందినట్లు మాత్రము గుర్తించితిని. ఆయుత్తరము వ్రాయ మఱచితినని దుఃఖింపకుము. ఉత్తరము వ్రాసినను వ్రాయకపోయినను ఎల్లప్పుడును నీ శ్రేయస్సుకొఱకు భగవంతుని ప్రార్థింతుననుమాట నిశ్చయము. భగవానుని శరణుజొచ్చువారెల్లరు మాకు అత్యంతమాప్తులు. 'చైతన్యుని భజించువారెల్లరు మా ప్రాణములకు ప్రాణ'మని కృష్ణచైతన్యులు వచించువారు.

అద్వైతాశ్రమముననుండి భగవద్ధ్యానమును భజనమును జేయుచున్నావని అపుడపుడు 'ప్రా—' వలన విని యెంతయో యానందించువాడను. మనస్సును సంపూర్ణముగా భగవంతుని శ్రీపాదపద్మముల కర్పింపగలిగినచో మనము శాంతియుతులమై యుండగలము. అర్పింపజాలము—అర్పింప ప్రయత్నము చేసినచో భగవానుడు దరిజేర్చుకొనును. శ్రీరామకృష్ణులవారిట్లు వచించువారు. ఎవరు భగవంతున కభిముఖులై పదియడుగులు ముందిడుదురో వారికి భగవంతుడు అభిముఖుడై నూరడుగులు నడచివచ్చును.' అట్లు కానిచో ఎవరు ఆయనను దర్శింపగలరు? పురుష ప్రయత్నమాత్రమున నది అసంభవము. శ్రీ వివేకానందస్వాములవా రొకానొక సమయమున నాతో నిట్లు పలికియున్నారు. "భగవానుడు కాయగూరలవంటివాడా? ఇంత జపము ఇంత తపముచేసి పడయుటకు. ఆయనను బడయవలయునన్నచో ఆయన కృపయే అందులకు తగిన సాధనము—యమే వైష వృణుతే తేన లభ్యః, తస్యైష ఆత్మా వివృణుతే తనూం స్వామ్. ఈయాత్మ ఎవని వరించునో ఆతడే దానిని పొందగలడు. అతని యొద్దనే ఆత్మ స్వీయస్వరూపమును ప్రకటించును." (కఠోపనిషత్తు. 1-2-23. ముండకోపనిషత్తు. 3-2-3.)

అట్లయినచో జపతపము లనావశ్యకములాయని నీవు ప్రశ్నింపవచ్చును. అవి తప్పక అనుసరణీయములే. నీ శక్తికొలది వానిని సాధింపవలయును. కాని నే నింతటి జపము నింతటి తపము చేయుచున్నాను. భగవంతుడు నాకు నిజముగా దర్శనమొసంగుననుకొనుట పొరపాటు. ఇదిమాత్రము మఱువక జ్ఞాపకముంచుకొనవలయును. భగవంతుడు కృపామయుడు. ఆయన మనపై తన కృపను వర్షించి మనల ననుగ్రహింపగలడు. మనము జపతపము లాచరింపక యుండనేరము కావుననే వానిని అను

ష్ఠించుచున్నాము. ఈ జపతపములు మన ఉచ్ఛ్వాస నిశ్శ్వాసములవలె స్వాభావికములు గావలయును. ఇవి మనకు నీశ్వరసంబంధము గల్పింపగల సాధనమాత్రములే. భగవద్దర్శనము ఆయన కృపామయమే కాని జపతపాదిక సాధకము కాదన్న భావము బద్ధమూలము కావలయును. ఇట్టి నమ్మకము హృదయమున నాటుకొనుట యెంతయో ఆవశ్యకము. భక్తి సాధనలన్నియు తెక్కలాడించుటకొఱకే. తదుపరి తెక్కలాడి యలసినపు డొకచో కూర్చొన ప్రపత్తి కలుగును. అపుడు పక్షి గత్యంతరములేక ఇతర ఆశ్రయము లభింపక పోవుటవలన వ్రేలుగొమ్మపైన వచ్చి కూర్చొనును. అనంతాకాశమున ఎగిరి ఎగిరి విశ్రమస్థాన మెందునులేదు అన్నభావము దృఢమైనపుడే అనన్యశరణ్యులమగుదుము. ఇందుకొఱకే జపతపములను, ధ్యానము, భజనము— ఇవి చేయగలయంతవఱకు యథాశక్తిగ చేయవలయును. ఇవన్నియు చేసి చేసి చివరకు వీనివలన ప్రయోజన మావంతయు లేదన్న స్థితి సంభవించును. 'నా జపమాల, సంచి, మడిబట్ట— ఇవన్నియు నా గదియందు వ్రేలాడుచున్నవి' యను పాటను నీవు వినియుండవచ్చును. అప్పుడు సాధకుడు 'నీ స్వీయగుణమగు కృపను జూపినచో జూపుము. అట్లు కానిచో కమలాకాంతుని* జూడుము. లేనిచో జపతపములవలన నిన్ను బడయుట యంతయు పిశాచవివాహతుల్యాలాపము? పిశాచవివాహ మెన్నడును జరిగియుండలేదు, జరుగదుకూడ. సాధనవలన నెవరును నిన్ను బడయజాలరు. భగవత్కృప కలిగిననే కాని, లేక కమలాకాంతునివలె భగవదైకశరణ్యులమై యున్ననే కాని యది సంభవము. అటుగానిచో రామప్రసాదేల యిట్లు పలికియుండును? 'ఏల ఊరక అమ్మా, అమ్మా యని ఏడ్చెదవు? మాతృదర్శనము నీకు కలుగనే కలుగదు. ఆమె యుండియున్నచో నీ కీపాటికి తప్పక దర్శనమిచ్చియేయుండును. ఆమె ప్రాణములతో లేదు.' కాని ఈ భాషణము నిరాశా ఫలితముకాదు. * * * *

భగవానుడు ప్రాణమునకు ప్రాణము, ఆత్మకు ఆత్మ. ఆయనను బడయనిచో మనకు ఆశ్రయము కలదా? కాని మనమెట్లయినను ఆయనను పడయవలసినదే. కాని ఆయన ఏ భావమునకు విషయమై యుండునో అది (ఆ యవస్థ) విషయభావాతీతము. అట్టి స్థితిని ఆయనయే కలిగింపవలయును. ఆయనను మనఃప్రాణములతో బిలిచినచో హృదయాంతర్భూతుడై ఆయన సమస్తమును చక్కజేయును. అప్పుడే బ్రహ్మసాక్షాత్కారము.

అచిరకాలమునందే నీకు అట్టి స్థితిని భగవానుడు కలిగింపవలయునని నా హృదయపూర్వక ప్రార్థన. మీరందఱు సుఖముగా నున్నారని విని సంతుష్టుడనైతిని.

ఇట్లు,
శుభాశీర్వచనములతో
శ్రీ తురీయానంద

* ఒకానొక దేవీభక్తుడు.

ఓమ్ తత్సత్.

దేవీ సవము

శ్రీ ఆత్మానందస్వామి

శ్రీకరుఁడు, కొత్తలంకన్ బ్ర x సిద్ధిఁజేసి; చనిన యవధూత గురుదేవు x చరణములకు
మ్రొక్కి గీతముల రచింతు x మోదమలర; యాదవి దయను తెరదీయు x మమ్మ వేగ. 1

ఏకరూపున వెల్వడి x యిరువదైదు; తత్వములఁ దాల్చి నీవనం x తంబవగుచు
బరగుచుంటివి పరమాత్మ x భావమందు; మరుగెఱుగలేను తెరవవే x తెరను కాళి. 2

నిన్నెఱుంగ నాశింపను x నిన్నెఱుంగ; నేరిశక్యమా, లేరు ని x న్నెఱిఁగినట్టి
వారు నేఁటికి, ముందుండ x బోరు, నీదు; తెరను దొలఁగించు పార్వతి x కరుణతోడ. 3

అజుఁడు మొదలుగ స్తంభప x ర్యంతమీవె; కాళి, భీతికలుఁగుచుండె x కారణంబు
మఱుఁగు వడఁగను తెరవవే x తెరను తల్లి!; యణఁగు మీవు జన్మస్థాన x మందు తిరిగి. 4

ముంచుకొనకమ్మ నీ మాయ x ముసుఁగులోన; నాదరముఁ జూపుమీ బిడ్డ x యందు సుంత
నీ చరణకమలములందు x నిశ్చలంపు; భక్తిఁ గలుగంగఁ జేయుము x ముక్తికొఱకు. 5

యుగము లాదిగ హాయిగ x నులుకుచెంద; కణఁగినావు మూలాధార x మందు, నిదుర
బోవుచును, రేయిఁబవలన x కీవు, వేగ; దయను మేల్కాంచి తెరదింపు x తల్లి నేడు. 6

బురదలోఁ బొర్లు పందులు x పుట్టుటకును; చక్రవర్తిగఁ బాలించు x జనవరునకుఁ
గారణంబీవె యని తెల్వి x గాంచినాఁడఁ; దెరఁ దెరువుము కాత్యాయని x మరుగిఁకేల. 7

కామినీకాంచనంబుల x గలుగఁజేసి; దాన మరగించి మఱపించు x దాన వీవె
మిసిమి విసముల డ్రాగించు x మేటి వీవె; తెలిసికొంటి నేఁటికి తెర x దీయుమమ్మ. 8

వేదములు నాల్గు వల్లించి x విఱ్ఱవీగు; వారు, ఒనమాలనఁగరాని x వారు, దేవి
నీదు కుక్షిలో మునిఁగిరి x నిజమెఱుంగ; లేక, నీ మరుగు దెలియ x లేరు జడులు. 9

ఇంద్రియంబులై, వెనువెంట x నిమిడియుండి; వాంఛల రగులఁజేసి, య x వాంతరములఁ
గల్పనలఁ జేయుదమ్మ నీ x కరుణలేమి; దిక్కుగొనరమ్మ, తెరను x దీయుమమ్మ. 10

(సశేషము)

శ్రీ వాసుదేవ మననము

శ్రీ మాచిరాజు శ్రీరామకృష్ణ

(గతసంచిక తరువాయి)

ప్రకృతమున జీవునకు గలిగెడి బ్రహ్మ ప్రాప్తి 'అప్రాప్త ప్రాప్తి'యా లేక 'ప్రాప్త ప్రాప్తి'యా యనెడి విషయము (సందేహము) నందు ''బ్రహ్మైవసన్ బ్రహ్మాప్యేతి'' (బృ. 4-4-6) జీవుడు స్వయముగ బ్రహ్మమే యగుచు స్వాభిన్నముగ బ్రహ్మమును బొందు చున్నాడు. ''విముక్తశ్చ విముచ్యతే'' (కఠ. 2-5-1) నిత్యముక్తుడైన పరమాత్మ సదా నిస్సంగుడు. సంసారబద్ధు డెన్నడునుగాడు. అను నిత్యాది శ్రుతులవలన జీవబ్రహ్మైకత్వము సిద్ధాంతభూతమే యగుటంజేసి జీవునకు బ్రహ్మ ప్రాప్తి ''ప్రాప్త ప్రాప్తి'' రూపమైనదేయని నిరూఢమైనది. ఇందుకు బ్రమాణము- ''నిత్య ప్రాప్తస్యచా ప్రాప్తిః విభ్రమః ఖలు దేహినాం। విభ్రమస్య నివృత్త్యాసా ప్రాప్తేతి వ్యప దిశ్యతే'' (సూత సంహిత) నిత్యప్రాప్తమైన బ్రహ్మముయొక్క అప్రాప్తియనెడి భ్రాంతి దేహులకు గలుగుచున్నదిగదా. ఆ విభ్రమము యొక్క నివృత్తిచేత సిద్ధించు బ్రహ్మప్రాప్తియే 'ప్రాప్త ప్రాప్తి' యని ప్రసిద్ధమగుచున్నది అని సూత సంహితయందు జెప్పబడినది. ''ఆత్మా తు సతతంప్రాప్తో ఽప్యప్రాప వదవిద్యయా। తన్నాశే ప్రాప్తవద్భాతి స్వకంఠాభరణం యథా'' (ఆత్మబోధ. 44.) ఆత్మ సంతత ప్రాప్తమేయైనను అవిద్యా ప్రతిబంధముచేత అప్రాప్తమువలె నుండును. అవిద్యా నాశమందు, భ్రాంతి నాశమందు స్వకంఠాభరణము కైవడిని, నూతన ప్రాప్తమువలె ప్రకాశించును. అట్లగుట జీవుడు సదా బ్రహ్మస్వరూపుడేయగుచు సర్వదా బ్రహ్మీభావమును బొందియే యుండును. ఇపుడు నవీనముగ బొందవలసినది, పొందినది ఏమియు లేదు. నిత్య ప్రాప్త బ్రహ్మభావుడైన జీవుడు అవిద్యావశము వలన బ్రహ్మముకంటె నన్యముగ గ్రహింపబడు చున్నాడు. ఈ యవిద్య యెపుడు నశించునో అనగా ఆత్మజ్ఞానముచేత అజ్ఞానము బాధింప బడినపుడు స్వకంఠాభరణమువలె సత్యముప లబ్ధమగును; అనుభూతమగును. కనుక జీవునకు బ్రహ్మప్రాప్తి అజ్ఞాననివృత్తిమాత్ర రూపమని చెప్పుట యుచితము. ''సయోగీ బ్రహ్మ నిర్వాణం బ్రహ్మభూతోఽధిగచ్ఛతి'' (గీ.5-24) జ్ఞానయోగముచేత అసంప్రజ్ఞాత సమాధినిష్ఠా ప్రవృత్తుడైన బ్రహ్మవిత్తముడు స్వయముగనే నిరంతర బ్రహ్మనిష్ఠచేత బ్రహ్మభూతుడై అనగా నిశ్శేషముగ దేహాత్మభావమును పరిత్యజించి బ్రహ్మమునందే ఆత్మభావమును పొందినవాడగుచు బ్రహ్మనిర్వాణము—విదేహకైవల్య సుఖమును అధిగమించునని భగవద్వాక్యము. అందువలన బ్రహ్మాంశమై బ్రహ్మమేయైయున్న జీవునకు బ్రహ్మప్రాప్తికలుగుననుట విరుద్ధముకాదు.

జీవునకు బ్రహ్మాంశత్వమనగా—మహాకాశము నందు ఘటాకాశమనునది ఘటావరణమూలమున బరిచ్ఛిన్నమగుటంజేసి మహాకాశము నందలి అంశమని యెటుల చెప్పబడుచున్నదో అటులనే జీవుడును అవిద్యావరణ మూలమున బరిచ్ఛిన్నుడగుటంజేసి యపరిచ్ఛిన్నము, నిరంశము, నగు అద్వితీయాఖండైకరస పరబ్రహ్మము నందు వాస్తవముగ నంశము (భాగము) మిథ్యయేయైనను, జీవుని అవిద్యా పరిచ్ఛిన్నత్వమువలన జీవుడు బ్రహ్మమునందంశమని యజ్ఞానులు భావించుచున్నారు. జీవునకు బ్రహ్మాంశత్వము యథార్థముకాదు. జీవాత్మ పరమాత్మలు వస్త్వజ్ఞానమువలన పరస్పర భిన్నముగ భావింపబడుచున్నవనియు ఆత్మ విజ్ఞానముచేత అజ్ఞానము బాధితముకాగా జీవాత్మ పరమాత్మలు ఏకమగు అద్వితీయాఖండైకరస పరబ్రహ్మచైతన్యమనెడి విషయము స్వానుభవసిద్ధమగుననియు గ్రహించవలయును.

బ్రహ్మజ్ఞానమువలన పునరావృత్తి రహితమైన పరబ్రహ్మప్రాప్తిఫలమని ప్రతిపాదింపబడినది. అయితే బ్రహ్మజ్ఞానులైన వశిష్ఠాదుల యుత్పత్తికి గారణమేమి?

“అథయ ఆత్మాససేతుర్విధృతి రేషాం లోకానామ సంభేదాయ॥” (ఛాం. 8-4-1.) సత్తాస్ఫూర్తి సంతోషస్వభావముగల పరమాత్మ లోకములయొక్క అసాంకర్యము కొఱకు అనగా లోకములు వర్ణసంకరము గాకుండ నడ్డుపడి సంరక్షించుటకొఱకు సేతువు రీతిని నిలిచినవాడై ధారకుడుగ నున్నాడు. “యదాయదాహి ధర్మస్య గ్లానిర్భవతి భారత। అభ్యుత్థాన మధర్మస్య తదాత్మానం సృజామ్యహం॥” (గీ. 4-7.) ఎప్పుడెప్పుడు వర్ణాశ్రమ వ్యవస్థారూపమైన ధర్మమునకు హానియు, అధర్మమునకు ఔన్నత్యమును గలుగుచుండునో ఆయాయవసరములయందు నేను నన్ను స్వేచ్ఛచేత సృజించుకొనుచున్నాను. అనగా వేదోక్త ధర్మముయొక్కయు, అధర్మముయొక్కయు అను గ్రహ నిగ్రహయోగ్యమైన నామరూపములతో సర్వాంతర్యామియైన ఈశ్వరుడు అవతరించునని యర్థము. “పరిత్రాణాయ సాధూనాం వినాశాయచ దుష్కృతాం। ధర్మసంస్థాపనార్థాయ సంభవామి యుగేయుగే॥” (గీ.4-8.) స్వధర్మము నెన్నడును విడువక స[illegible] శరణ్యులైన సాధువులను వారికి శరణ్యమైన వైదిక ధర్మమును పరిపాలించుట కొఱకును, శాస్త్రవిధుల నుల్లంఘించి సర్వవిధముల అనగా త్రికరణములచేతను శాస్త్రనిషిద్ధములనే ఆచరించుచు వేదనిందకులైన దుష్కర్ములయొక్క వినాశముకొఱకును, అధర్మనిరసన పూర్వకముగ నిశ్శ్రేయస సాధనమైన వైదికధర్మ సంస్థాపనముకొఱకును ప్రతియుగమునందు నేను స్వయముగనే స్వమాయచేత విశేషముగ నవతరించుచున్నాను. ధర్మానుష్ఠానాధికారులందఱచేత నియమముతో విధ్యుక్తధర్మానుష్ఠాపనమే ధర్మసంస్థాపనము. ఇందువలన సాధుపరిపాలనము, అసాధువినాశనము, ధర్మసంస్థాపనమునను నీ త్రితయమే భగవదవతారమునకు ప్రయోజనమని సూచితమగుచున్నది అను నిత్యాదిశ్రుతిస్మృతులు ప్రమాణముగ బ్రహ్మజ్ఞానులైన వశిష్ఠాదులు లోకోద్ధరణార్థము అధికారరూప శరీరులైరి. “యావదధికార మవస్థితిరాధికారికాణాం” (బ్ర. సూ. 3-3-19-32) బ్రహ్మజ్ఞానులైన వ్యాస వశిష్ఠాదులు పరమేశ్వర నియోగమువలన వేద ప్రవర్తనాద్యధికారములయందు నియమింపబడుటచేత వారికి మఱల జన్మము కలిగినది

కాని బ్రహ్మవిద్య మోక్షహేతువు కాదన రాదు. విజ్ఞునివలన నియోగింపబడుటకూడా ప్రారబ్ధములో చేరినదే గనుక నది యనుభవింపవలయును. ఇది జ్ఞానులకందఱకు సమానమే. ఆత్మవిదులైన వశిష్ఠాదులు పునర్భవులైనను, అధికారమున్నంతవఱకు మాత్రము సదేహులయ్యును, జీవన్ముక్తులును విదేహముక్తులును అనుటయందు విరోధము లేదు. మఱియు వారు, స్వాతంత్ర్యముచేత నొకగృహమునుండి మఱియొక గృహమునకు బోవునట్లే, దేహమును నిర్మించుకొనినవారుగాని జాత్యాదిస్మృతులు గారు. వర్తమాన శరీరముకంటె భావి శరీరమునకు గారణమగు కర్మము కలుగునెడల నది తప్తముకాని బీజమువంటిదగునని శంకింపదగదు. "స్మృతిలంభే సర్వగ్రంథీనాం విప్రమోక్షః" (ఛాం. 7-26-2) బ్రహ్మజ్ఞానము వలన అవిద్యాకృతానర్థ పాశరూపహృదయ గ్రంథులన్నింటికిని నిశ్శేషముగ సమూల విమోచనమని శ్రుతి ప్రమాణముగ నటువంటి కర్మము దగ్ధబీజమువలె నిర్వీర్యమై ఫల జనన శక్తిని గోలుపోవుటచేత పునర్జన్మారంభకము కానేరదు.

శరీరము లభించినదగుచుండగా నిక బ్రహ్మజ్ఞానముయొక్క ప్రయోజనమేమి? కనుక జ్ఞానులయొక్క అధికారరూప పునరుత్పత్తిని మే మంగీకరింపమనిన— చిదాత్మ నిరావరణుడు, స్వతంత్రుడు, పూర్ణానందస్వరూపుడు. యథార్థముగ నావృతుడుగాడు, మాయావచ్ఛేదముచేత క్రియలకు గర్తయు బద్ధుడు నగుచున్నాడు. అట్లు కానియెడల సృష్టికార్యమే కానేరదు. "సూర్యా చంద్రమసౌ ధాతా యథాపూర్వ మకల్పయత్। దివంచ పృథివీంచ అంతరిక్ష మథోసువః॥" (ఋ. వే. 10-190-3) పరమేశ్వరుడు పంచభూతములను, పదునాలుగు భువనములను, సూర్యచంద్రాదులను, తత్తల్లోకానుగుణమైన భోగ్యజాతమును తద్రూపముగు సృష్టిని సర్వమును, పూర్వకల్పములయందెటుల కల్పించెనో ఆయా ప్రకారములుగనీ కల్పమునందును కల్పించెనని సృష్టివిషయమున శ్రుతిమానము. ఆత్మజ్ఞానముచేత నజ్ఞానము నశించుచుండగా ప్రారబ్ధవశము వలన శరీరము ప్రారబ్ధక్షయ పర్యంతము ప్రవర్తించుచున్నను అజ్ఞానము మాత్రము మఱల పుట్టనేరదు. "బీజాన్యగ్ని ప్రదగ్ధాని నరోహంతి యథాపునః। జ్ఞానదగ్ధై స్తథాక్లేశై ర్నాత్మా సంపద్యతేపునః॥" (సర్వవేదాంత సిద్ధాంత సారసంగ్రహము. 840) అగ్నితప్త బీజముల నుండి యంకురోత్పత్తి కలుగనిభంగి, తత్త్వజ్ఞానాగ్నిదగ్ధమైన అజ్ఞానము మఱల అంకురింపదు. "ఇయంజ్ఞానకలారామ సకృజ్జాతాపి వర్ధతే। తూలాగ్నివద్విద్యోతి।" ఆత్మజ్ఞానమొకసారి యంకురించిన, దూదిముం దగ్నిచందమున పెంపొందుచునే యుండును' అని శ్రీరాముని గూర్చి వశిష్ఠుడు చెప్పెను. కనుక ప్రారబ్ధవశమున శరీర పరిగ్రహము కలిగినను, బ్రహ్మజ్ఞానప్రాప్తి సమకాలమునందే అజ్ఞానము బ్రహ్మజ్ఞానముచే బాధితమగుటంజే! జ్ఞానులకు నేనెవరనెడి భ్రాంతియుండదు. "యస్మిన్సర్వాణి భూతా న్యాత్మైవాభూద్విజానతః। తత్రకో మోహః కశ్శోక ఏకత్వమనుపశ్యతః॥" (ఈశావాస్య. ఉ. 7.) ఆత్మవివర్తరూపమేయగు చేతనాచేతనరూప భూతములు సర్వము. పరమార్థాత్మదర్శనమువలన నాత్మయేయగును. పరమార్థ వస్తువిజ్ఞాన సిద్ధుడైన జ్ఞానికి స్వానుభవజ్ఞానదశయందు సర్వము ఆత్మస్వరూపమే యగుటంజేసి ఆవరణశక్తికార్యమైన

మోహమును విక్షేపశక్తికార్యమగు శోకమును ఎక్కడిది? శోకమోహములు కామబీజమైన అజ్ఞానమువలన గలుగును. నిత్యశుద్ధ బ్రహ్మాత్మైకత్వమును జూచుచున్న బ్రహ్మవిదునకు గలుగనేరవని యీ మంత్ర ముపదేశించుచున్నది.

జడమైన సకల ప్రపంచము నశించుచున్నను ఆత్మకు నాశములేదు. "అవినాశీవా అరేఽయ మాత్మాఽనుచ్ఛిత్తిధర్మా॥" (బృ.ఉ. 6-5-14) అబాధిత స్వభావముగల యీ ప్రత్యగభిన్న పరమాత్మ అవినాశి. "జీవాపేతంవావకిలేదం మ్రియతే। నజీవో మ్రియత ఇతి సయఏషోఽణిమా॥" (ఛాం. 6-11-3.) జీవునిచేత విడువబడిన శరీరముమాత్రమే నశించుచున్నది. జీవుడు నశించుటలేదు. ఇది బహు సూక్ష్మ విషయము. స్వప్రకాశుడు సర్వప్రకాశకుడు, అజుడునగు చిన్మాత్రాత్మకు (జననసంపర్కము లేని ఆత్మకు) లోపమెన్నడును లేదు. దృశ్య ప్రపంచ మఖిలము ద్రష్టయగు ప్రత్యగభిన్న పరమాత్మాధీనమే. "నహిద్రష్టుర్ద్రష్టే ర్విపరిలోపో విద్యతే। అవినాశిత్వాత్॥" (బృ. ఉ. 6-2-3) అవినాశ స్వభావ చిన్మాత్ర సాక్షి రూపాత్మకు అభావమెన్నడును లేదు. ప్రత్యగాత్మ లక్షణ చైతన్యము అలుప్త స్వయంప్రకాశము. "ఆత్మైవాధస్తాత్॥ ఆత్మోపరిష్టాత్। ఆత్మాపశ్చాత్। ఆత్మాపురస్తాత్। ఆత్మాదక్షిణతః। ఆత్మోత్తరతః। ఆత్మైవేదం సర్వం॥" (ఛాం. 7-25-2.) దశదిశలయందును పరిపూర్ణముగ వ్యాపించి సకల ప్రపంచ స్వరూపముతో ప్రకాశించుచున్నది. ఆ కేవల సచ్చిదానంద అద్వితీయాఖండైకరస పరబ్రహ్మ వస్తుమాత్రమేయని సర్వవేదాంతసిద్ధాంతము.

ఈప్రకారము జడాజడ విభాగ విచారణము వలన ఆత్మ నిరావరణమని చక్కగా స్ఫురించును. అంతట సంవిదభిన్న ఆత్మానందము అవ్యవహితముగ ననుభూతమగును. అనగా విధి విధానమైన స్వధర్మ నిర్వహణరూప తపస్సువలన నిర్మల స్వాంతుడై యంతట నీశ్వరానుగ్రహమువలన సమాసాదిత సాధన చతుష్టయ సంపన్నుడై అంతట సద్గురూపదిష్ట వేదాన్త శ్రవణ మనన నిదిధ్యాసనాభ్యాస పాటవ సంజనిత ఆత్మవిజ్ఞానముచేత నిరస్త జగద్భ్రాంతుడై, ఆత్మేతరవృత్తి శూన్యముగ అఖండైకరసాత్మాకారాకారిత వృత్తి నప్రశాంతము పొంది యుండు బ్రహ్మవిద్వరిష్ఠుడు స్వాభావికముగ - (అప్రయత్నముగనే) అద్వితీయాఖండైక రస పరిపూర్ణ పరబ్రహ్మమే తానై విరాజిల్లును. అతడే జీవన్ముక్తుడు. అతడే విదేహముక్తుడు.

(సశేషము)

శ్రీ రామకృష్ణమఠ ప్రచురణములు

శ్రీ రామకృష్ణ బోధామృతము (సంగ్రహ జీవితసహితము)

540 పుటలు సర్వాంగ సుందరమగు చతుర్థ ముద్రణము వెల రూ. 3-4-0

శ్రీ మద్భగవద్గీత

480 పుటలు శ్రీధరీయ టీకాసారప్రతిపద టీకాతాత్పర్య విశేషార్థ సహితము రూ. 3-0-0

శ్రీ వివేకానంద జీవిత చరిత్ర

350 పుటలు (మద్రాసు ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయములందు పాఠ్యగ్రంథము) రూ. 2-8-0

శ్రీ శారదాదేవి చరిత్ర

256 పుటలు (ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమున పాఠ్యగ్రంథము) వెల రూ. 1-12-0

శ్రీ నాగమహాశయుని జీవిత చరిత్ర

136 పుటలు (ఆదర్శప్రాయుడగు గృహస్థుని జీవితము) వెల రూ. 1-4-0

శారదా ప్రసంగములు	...	2	8	0
ప్రబోధరత్నాకరము	...	2	4	0
రాజయోగము	...	2	4	0
కర్మయోగము		1	8	0
భక్తియోగము	...	1	4	0
వివేకానందలేఖావళి (మొదటి భాగము)		1	8	0
వివేకానందలేఖావళి (రెండవ భాగము)		1	8	0
అనుష్ఠాన వేదాంతము	...	1	4	0
వివేక సూర్యోదయము	...	1	0	0
శ్రీ పరమహంస నీతికథా రత్నములు		0	12	0
భక్తిమార్గము	...	0	8	0
షికాగో నగరోపన్యాసములు	...	0	8	0
గురూపదేశములు	...	0	8	0
నాసంస్కరణ యుద్ధవిధానము	...	0	6	0
నా గురుదేవుడు	...	0	6	0
శ్రీ పరమహంస జీవిత సంగ్రహము		0	4	0
నవీన భారతదేశము	...	0	4	0
ముక్తిమార్గము	...	0	3	0
సర్వం విష్ణుమయం జగత్ (తెలుగు)		0	3	0
శ్రీ రామనామ సంకీర్తనము	...	0	1	0
యతిగీతము (పద్యకావ్యము)	...	0	1	0
నా మతము 0 0 6	డజను	0	5	0
సింహగర్జన 0 0 6	డజను	0	5	0

ఇవియేకాక

సంస్కృత, ఆంగ్ల, ద్రావిడ, హిందీ, కన్నడ గ్రంథములును

వేదాంతకేసరి (ఆంగ్లము) శ్రీ రామకృష్ణ విజయము (తమిళము)

అను మాస పత్రికలును మాయొద్ద దొరకును

శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస, శ్రీ శారదాదేవి, శ్రీ వివేకానందస్వామి

మున్నగువారి ఛాయాచిత్రములును మాయొద్ద దొరకును

ఇట్లు వ్రాయుడు:

మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, చెన్నపురి.

సంపాదకులు : శ్రీ ఋతజానందస్వామి; శ్రీ వెనురుమూడి వేంకటకృష్ణరావు
శ్రీ కే. ఎస్. ఎస్. రాజన్ గారిచే జి జ్యూపిటరు ప్రెస్సు లిమిటెడ్ (జి. టి. మద్రాసు) న ముద్రింపబడి,
శ్రీ ఆదిదేవానంద స్వామిచే శ్రీ రామకృష్ణమఠము (మైలాపూరు) నుండి ప్రచురింపబడినది. 20-8-51.